

İktidarın dini mi, insanlığın dini mi

KALİ KAR 30.09.2013

Jakoben cumhuriyetçilerin laiklik adına medreseler gibi köklü bir gövdeyi kestikleri günden beri, mahalle arasında elden ele dolaşan birtakım safsataları **din felsefesi** diye satanlar hızla türedi. Halk arasındaki dolaşımı kolay olduğundan tahmin edilmeyecek kadar yayıldı. Ne yazık ki felsefenin dinden tamamen soyutlamasının ardından bu meydanlar, bu kez iktidarın dininin misyonerliğini yapmaya soyunan birtakım stratejik **“ulemalara”** kalacak.

Zira dinin ya da dindarlığın esasında, birçok felsefi akım gibi bir yaşam anlayışı, var oluş sorularımızın, yolculuğumuzun yanıtı olduğunu düşünenlerdenim esas olarak. Bu, dindarların güzünde dinle felsefeyi eşitlediğim anlamına gelmesin lütfen, laflar oraya çekilip lüzumsuz silahşorluklar edilmesin peşinen. Zira ikisi de insanoğlunun var oluş yolculuğunda, varoluşun sorularının yanıtını arar.

Felsefe ile din etkileşimi, kendini kutsal kitap yorumcularının tavrında dışa vurur çoğu zaman. Etkileme ve etkilenme trafiğine rağmen biz din ve felsefi akımları iki uç olarak görmeyi ve aradaki geniş etkileme ve etkilenme alanını atlarız çoğu zaman.

Oysa **ilahiyatın da teolojinin de yeryüzünde durduğu alan, felsefeyle aynı alandır** aslında. Ama din, kutsal kitapların, peygamberlerin ve klasik yorumcuların sınırları içinde ve kendi doğmasına ve Allah sevgisine, saygısına sadık kalarak bu alanda durur. Felsefede ise her türlü serbest atışı yapılarak...

FELSEFE ESAS OLARAK DİNDARDIR

Antik Yunan felsefecileri dâhil (paganik) **Batılı baba felsefecilerin çoğu dindar kökenlidir**. Hatta önemli bir kısmı ya rahip kökenli ya rahipler elinde yetişmiş ya da din eğitiminden geçmiş olanlardır. Yahudi hamamı olan **Sipinoza**, Katolik ilahiyat ve Hristiyanlık felsefesi okuyan **Martin Heidegger**, Cizivit papazların elinde yetişen **Descartes** ilk aklıma gelenler...

İşin tuhaf yanı şudur ki Hristiyanlık süreç içinde ona ivme kazandıran alana yani felsefeye, yine dinî sebeplerden ötürü bir dönem karşı çıktı ve araya sınır koymaya çalıştı. Özellikle de Klasik Yunan felsefesine... Hatta bu yüzden Batı âleminin Yunan felsefesini unutmasına ramak kalmıştı.

Felsefenin imdadına İslam âleminin felsefecileri ve onların oluşturmaya çalıştığı İslam felsefesi yetişti.

Bu anlamda, İslam felsefesi, bilgiye, ilime büyük bir ilgi gösterdiği XI. Yüzyıl itibariyle Batı'ya unuttukları felsefeyi hatırlatmak rolünü de üstlendi. Ve yukarıda saydığımız ve adı geçmeyen bir sürü Batılı felsefecinin beslenme kaynağını oluşturdu.

FELSEFEYİ DIŞLAYAN DİNDARLIK

İslam felsefesinin Batı felsefesiyle girdiği bu flörte, sistematik olarak ilk karşı çıkan **İmam Gazali** oldu. **İbni Sina** ve **Farabi**'yi, felsefeyi İslam dinini yozlaştıran bir araç olarak kullandıkları için eleştirdi.

Günümüz de bu ekol hâlâ önemli bir damar olarak sürüyor kimi İslam topraklarında.

Oysa tüm insanlığın varoluş sorularının peşine düşen felsefeden dini ayırmak, aynı varoluş sorularının yanıtı olan dini, insanlığın ortak arayışından kopartıp giderek hâkim iktidarların, devletlerin tekeline tahvil etmekten öteye gitmez. Bu da günümüzde birbirini öldürme yarışına girmiş olan İslam dünyasında, her gün bir yenisi eklenen ve siyasileşen din adına yüzlerce akımın, örgütün çıkmasına neden olur. Her iktidarın, devletin sınırlarını belirlediği bir din öğretisi doğar. Buna bağlı olarak da, o iktidarın, devletin dünya stratejisinin misyonerliğini yapmaya çalışan yeni yeni örgütler ortaya çıkarır.

Uzun İslam tarihinde savaşı verilmiş, kanları dökülmüş, sulhları yapılmış, kıran kırana tartışılmış aynı meselelerin yeni kurbanlar vermesine yol açar.

Kısacası günümüzde olduğu gibi bir bumerang gibi yine İslam âlemine döner ve birbirini kırar.

DİNİ DOĞRULAMAYI GÖZE ALMA MACERASI OLARAK FELSEFE...

İşte sadece bu neden bile varoluş sorularımızı teolojik çerçevede arayan öğretilerin, felsefe hatta antropoloji gibi alanlar olmak üzere, insanlığın aynı sorularının yanıtlarını aradığı öteki alanlardan ayırmak yerine, bu yolculukla iç içe ele alınmasına izin vermek gerek.

Ayrıca abdestinden emin olan hiçbir dindar, bu alanlara girip kendi retoriğini o alanlarda doğrulama yolculuğundan korkmamalı!

Bu nedenle, **iktidarın ilahiyat fakültesinde felsefenin kaldırılması kararına, abdestinden emin olan ilahiyatçılarımızın karşı çıkması çok önemli ve asla gözden kaçmamalı.**

Bu tür sağduyulu çıkışlar karşılığını buldukça da, **Star** gazetesi yazarı **Halime Kökçe**'nin, Alevilik meselesinin konuşulduğu bir tv programında, **"Eğer cemevleri devlet tarafından legalleştirilirse, bu, devletimizi, Aleviliği din olarak kabul etme vebaline sokar"** minvalinde ifadesini bulan, dini devlete, onun tekeline tahvil eden bir saçmalığa gark etmez.

Politikacılarımızın, son zamanlarda yaptığı iç ve dış politikaya dair konuşmalarını pamuk ipliği zayıflığında bağlaçlarla dindarlığa, Müslümanlığa dayatarak, kendi iktidarının dinini ve dindarlığını yaratma çabası içine çekmez! İmamlıkla politikacılık arasındaki keskin sınırı atlamaz. Kısacası bu bakış açısı, dine dair her türlü söylemini, inancını her türlü mecrada doğrulamaktan kaçınmaz.

Dediğimiz gibi yeter ki abdestinden emin olsun!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merhaba, adım Kali...

KALİ KAR 07.10.2013

Hişt sen. Evet sen, sen... Sana dedim!

Hiçbir yere çekilmeyecek kadar sıradan bir cümle değil mi?

Hişt Kali! Kali, sen...

Yine gayet masum bir çağrılma cümlesi!

Oysa çağdaş düşünür **Althusser**'e göre bu sıradan cümle en az politik bir retorik kadar ideolojiktir.

Zira burada bizi sen diye algılayan bir başkası vardır. Ki o başkası kendini özne, bizi de nesne olarak algılama ilişkisi içinde bize seslenir.

Hişt sen yerine, Hişt, Kali dendiğinde yani bize anamızın babamızın verdiği bir adla seslendiğinde, ideolojik vurgu daha da artar. Çünkü taşıdığım Kali sözcüğü ile bana o ismi veren kişilerin üzerimdeki otoritesini, bu adın seçilişindeki alt anlamları, ideolojik vurguyu artıran kodlar devreye girer.

ADIM, TRAJEDİMDİR

Birçok açıdan hâlâ önemsemediğim Althusser'in bu önermesiyle yola çıkıp Kali adını kurcaladığımda, yakın tarihte hâkim olan ideolojik bir tavrın kokusu burnuma çarpar. Yüz yılı geçmesine rağmen ve hatta bir yüz yılı daha geçse bile patolojik sorunumuz olarak sürececek gibi görünen Batılılaşma hevesinin kokusudur bu...

Babaannemin adı olan Kali adını babam takmış.

Çoğu Cumhuriyet aydını gibi kadim gelenekten gelen bu adın ve dönemin modern olma sevdasına uyan bir potansiyel taşıdığını fark edince takmış. Bir taşla iki kuş vurmuş yani. Hem gelenekçi duygularını, hem de modernist beklentilerini tatmin etmiş.

Ama ne yazık ki bana ait direk bir imge olan adım, aynı zamanda benim kaderim de oldu!

Bir anlamda trajedim de...

Daha önce babaannemin adı olarak hiç sorgulamadan kullandığım, ancak anlamını, alt anlamlarını kurcalamaya başladığımda, adımla ve taşıdığı imgelerle bilinçli olarak hiçbir çaba harcamama rağmen, süreç içinde kendiliğinden gelişen muhteşem bir buluşma yaşadım.

BİR TANRIÇAYIM ZİRA...

Şöyle ki;

Kali, mitolojide bir Hint Tanrıçasının ismi...

Siyah kadın anlamına da gelen ve mutlak gerçekliğin temsilcisi olan **Tanrıça Kali** şenliklerde, şölenlerde değil **cenaze ateşinde dans eder**. (Belki de bu dansı yaptıran cenazedeki sahte gözyaşlarıdır.)

Mezarlıklarda bekler, cinnet ve dehşet saçar. (Yaşarken varoluş yüzleşmelerinden kaçmayalım diye...)

Dışlanan, ezilen, aşağılanan, alay edilen, sövülen, dövülen, tacize ve zulme uğratılan, öldürülenlerin intikam alıcısıdır. (Ah adalet... **Hiçbir demokrasinin henüz yalayıp yutamadığı adalet!**)

Zalimlerin eceli, kötülüğü yok edici, karanlığı yutucu, iyilerin şefkat okyanusu, kötülerin dehşet kâbusudur. **(Sosyalist mi ne?)**

Günahları kendine alıp, kulunu temizleyendir. (Haşa, **Hazreti İsa gibi yani...**)

Doğuran ama bu doğurduğunu yutan kara gecedir. Bu anlamda **hem rahim hem mezardır**. (Narsistik duygularına çocuklarını kurban eden, bu anlamda patolojik hâl alan anne ve babaların bu ikiyezlü tavırlarına açıktan bir gönderme mi acaba?)

FELSEFİ İZDİŞÜMÜ OLARAK DA YAPIBOZUMCUDUR...

Bu eş anlamlarını gözönünde tutarsak tam bir **yapıbozumcudur**.

Yani sistemin bize sunduğu, önümüze koyduğu söylemleri, yapıları ters yüz eder ve gerçeği bu ters yüz etme biçimi arasında arar.

Bu nedenle Tanrıça Kali, son dönemlerin moda filozofu **Jacques Derrida**'dan da önce gelir benim için. Bundan üç dört yıl önce dindar entelektüel arkadaşların ağızlarından düşürmediği Derrida'dan!

Çünkü o dönemde henüz günümüzdeki iktidar, dünya sermaye piyasasına bu denli eklemelenemediğinden ve yayılmacı rüyalara bu denli yatmadığından, Batı'nın yapıtaşlarını söküp kökteki anlamların peşindeydi bu arkadaşlar...

Şimdiki gibi, iktidarın attığı her adımı övmek, birbirlerinin ağzından aynı cümleleri kapmak, yapıya dokunan her karşı koyuşu, söylemi en fazla üç sıfatla tarif etmek (**komplocu, darbeci, Kemalist**) ve telefigüran olarak ortalıkta boy göstermek yerine, kadim felsefi külliyatlarının içinde yolculuklar yapıyorlardı.

Batı felsefesinin söylemini, taşıdığı alt anlamlara göre bozarak, bozdukları yapının elemanlarını yeniden okuyarak, örtük olanı ortaya çıkartarak, onun ikiyezlü retoriğini faş etmeye çalışan Derrida gibi muhalif filozofların yanı sıra **Edward Said**'in oryantalizm eleştirilerinden beslenerek Doğu dünyasını, Batı kültürü karşısındaki gücünü yeniden yapılandırmaya çalışıyorlardı. Ancak iktidarın global kâr dünyasına eklenme yarışına gözükara atılmasından sonra yine aynı arkadaşlar, iktidarın yayın organlarında, gösterme alanlarında boy boy çıkarak bu kez tersini yapmaya, yani bozulan yapıyı yeniden kurmanın gönüllü neferleri olma konusunda yarışmaya başladılar. İktidar tarafından maddi ve manevi olarak cilalandıkça da gösterme ve görülme arzuları adeta bir histeriye dönüştü. Düşüncede derinleşmek, bilgeleşme yolculuğunda ilerlemek yerine popüler söylemler, genel geçer siyaset kavramları içine battıkça battılar.

Daha düne kadar keyifle Derrida, Edward Said sohbetlerini yaptığım arkadaşlarımı, Batı'nın sermayeci ve yayılmacı politikalarını canhıraş savunduklarında, retoriklerini popüler medya argümanlarına indirgediklerinde, elimde olmadan ismim ve ismimin taşıdığı metaforlarla daha güçlü bir biçimde buluşuyorum.

Onun yapıbozumcu kodlarına giderek sahipleniyorum.

Bu nedenle **adım, benim trajedimdir**.

Yapıbozumcu, muhalif ve sıra dışı olmamın trajedisini!

Yoğun gündemden ötürü gazeteye bodoslama girmek zorunda kaldığım için tanışamamıştık.

Gecikmiş bu tanışmayı, sizi provoke etmeyi hedefleyen bir merhabayla birleştiremeden edemedim bu yüzden....

Umarım sizi rahatsız ederim.

Zira Dr. **Ali Şeriatî**'nin dediği gibi, **SİZİ RAHATSIZ ETMEYE GELDİM!**

Çünkü artık bilmem kaçındır, ama bir kez daha bu ülkede bunun zamanı geldi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ecdat erotizmi

KALİ KAR 14.10.2013

 Ecdat erotizmi Ecdadımız kavramı son zamanlarda kendini aştı. Sözlük anlamı büyükbabadan başlayarak geriye doğru atalardan her biri, yani soy sop anlamına gelen bu kavramın kapsama alanı genişletildikçe genişletildi.

Bu kelimeyi ne zaman duysam kafam karışır. Zira hangi ecdadımız, hangi dönem ecdadımız, hangi sıfat üzerinden ecdadımız, din mi, dil mi, ırk mı, siyasi referanslar açısından mı? Bu nedenle başında bu anlamda belirteci olmayan her türlü ecdadımız cümlesi içinde kara bir boşluk yaratır bende!

Ancak son zamanlardaki ecdat kavramının Osmanlı'yla eş tutulduğu açık. O hâlde Osmanlı'yı referans alayım ben de!

Geçen hafta satışa çıkartılan **Halife Abdülmecid**'in **Avluda** adlı resimle ilgili tartışmalardan yola çıkarak **Osmanlı'da erotizmin** hâllerine dokunacağım biraz.

Beşir Ayvazoğlu "Abdülmecid Efendi aptal mıdır?" diyerek tablonun sahibinin Abdülmecid olmadığını iddia etti. Ancak bu ecdadımızın örtük bir disiplin olan cinselliği sanatla asla ve katla ifade etmediğini ispatlamaya yetmeyecek!

Cinsellik, her kültürde olduğu gibi Osmanlı'da da kendini ifade etme alanlarını buldu. Çünkü süreç içinde kendini aşma noktasına gelen, şiir, minyatür, yazılı metinler ister istemez cinselliğin örtük alanına da girdi. Bu Osmanlı kültürünün ve yaşam biçiminin serüveniyle ilgiliydi ve ulaştığı biçimin zorunlu kıldığı olağan bir buluşmaydı. Eğer Osmanlı yaşama biçimini başka türlü kursaydı bu buluşma da başka türlü olacaktı. Kültürün ve yaşam biçiminin sanatla buluşması en belirgin biçimde kendini divan şiirlerinde ve minyatürlerde ifade etti. Küçük bir ek olarak da cinsel aşk metinleri olan **Hubanname** ve **Zennameler**de...

EROTİK DİZELER VE ÇİZGİLER

Tümüyle İslami gelenekler üzerine kurulan **Osmanlı Minyatürleri**, özellikle 17. Yüzyıldan sonra **Levni** ve **Buhari**'nin yaptığı minyatürlerle farklı bir mecraya girdi. Yani günlük yaşam ve cinsel mecralara... Zira Osmanlı'nın kültürel hayatı ve günlük yaşamı artık dünyaya açılmış, etkilenmiş ve etkilemişti.

Çoğu Topkapı Sarayı Müzesi 1. Ahmet Arşivi'nde bulunan 42 adet boy portre çalışması olan **Levni**'nin özellikle **Çalgıcılar** ve **Rakkas** portrelerindeki göğüs dekoltesi bugün Cemil Çiçek'i dehşete düşüren düzeyde!

Yine **Buhari**'nin **Kurna Önünde Yıkılan Kadın** başta olmak üzere birçok eserinde ve **Çıplak** adlı eserde, figürlerin hem göğüsleri hem de kadınlık organı açıkta tasvir ediliyor.

Divan şiirimizin en önemli temsilcilerinden biri olan **Nedim** ve **Fuzuli**'nin, öpüşmeyi, sevişmeyi bütün şehvetiyle tasvir eden cümleleri hepimizce malumdur. Ve de eşcinsel aşkları...

Peki, Levni'nin saray nakkaşı, Nedim'in saray şairi olduğu Osmanlı sapık mıydı?

Tersine bu örnekler bize Osmanlı'nın sapık olduğunu anlatmaktan çok kaba, örtük, ayıp bir eylem ilan ettiği cinselliğin dahi estetik, sanat sözkonusu olduğunda gösterdiği kabulü, saygıyı gösterir. Kâmilliğini yani...

Osmanlı, cinselliğin estetik bir biçimde kendini şiir, klasik müzik güfteleri ve minyatürde ifade etmesine, cinsel metinlerin elden ele dolaşmasına özgürlük tanırken, aynı dönemlerde Avrupa'da, örneğin İspanya'da nü resmi yapmanın cezası 500 duka ceza, aforoz ve bir yıl sürgüne göndermekti.

İnsanlığa dair her türlü unsurun giderek didik didik ifşa edildiği, sanat hâline getirildiği yeryüzünde, cinselliğin de kendini belli sanatsal araçlarla ifade etmesi doğaldı. Osmanlı'nın bunun bilincine, bugün ardılları olduklarını söyleyenlerden yüzyıllar önce varmış olmasıysa başka bir yazı konusu...

Kadın ve cinsellik üzerinden kıyametlerin koptuğu günümüz Doğu-Batı dünyasında, Osmanlı'nın bu nesnelliğinin üstünü örtme, buna dair külliyatını eğip bükerek ret etme şizofrenisi de yine başka bir yazı konusu...

CİNSEL LİTERATÜR DOĞULU, PORNOGRAFİ BATILIDIR...

Meseleye buradan baktığımızda cinsellik ve buna bağlı olarak var olan her türlü içerik, sanat ve ifade biçimleri sadece "**ahlaksız**" Batıcı, Jakoben Kemalizm'e ait değil, en az onlar kadar Osmanlı'ya ait olduğu ortada! Zira bu, en yalın hâliyle söylersek sanatın ve insanlığın özgürlük alanlarıdır. Bunu hedef alan her tavır kendi kadim kültürü de karşısına almak zorunda kalır. Onu kurutur.

Cinsellik dünyanın neresinde olursa olsun kendi algısına ve toplumsal normlarına göre bir ifade biçimi bulur ve kendini sanatsal düzeyde ifade eder.

Cinselliği çağrıştıran hemen hemen her tür imge, metin, görsel malzemeyi Batı kültürüne ve Laikçi Kemalizm'e mal ederek onu mahkûm etmeye çalışanların atladığı çok önemli bir şey daha vardır ki bu da **cinsel literatürün** esas olarak **Doğu kökenli** olmasıdır. Sadece **pornografi Batı kökenlidir**. Zira cinselliği Doğu'dan öğrenen Batının cinselliği pazara sürüm biçimidir pornografi...

Ama **erotizm** çok eskiye, kadim kültürlerle uzanır. **Ceddimizi** de kapsayan!

Oysa biz televizyonlarımıza, reklamlara, günlük hayatımıza sinen, ikiye bölünmüş ve örtük pornografiyle yüzleşmek yerine, onları sorgulamadan aval aval bakıp, satın alıp, beslerken, öte yandan bu anlamda bizi yüzleşmeye çağıran sanatı, estetiği yasaklıyoruz. Pornografi marketine eklemlenmiş bireysel cinsel dünyamızla, bilincimizle, cinsel hayatlarımızla dindarı, laiki demeden yüzleşmeyi asla göze almıyoruz. Ama yaşamın aynası olan sanatsal ifadeler karşındaysa sözüm ona ahlakçı şovlara girerek kafa göz yarıyoruz. Basit olan ve kolayca satın alınan her değeri yüceltiyor, sanatsal ve düşünsel ifadeleri karşındaysa dehşete düşüyoruz, kendimizi kötü hissediyoruz, bilinçdışımız bizi rahatsız ediyor...

Doğu'nun kadim literatürünü yok sayıp Batı kökenli pornografi marketinin bize sunduğu anlayış ve satış üzerinden her türlü yozlaşmış, gizli saklı, yalan dolan ilişkiyi yaşayan, yaşadıklarıyla yüzleşme düşüncesi karşındaysa dehşete düşen sahtekâr bir toplum olma yolunda ilerliyoruz.

Gelin hep birlikte samimi olalım. Bu en örtük alanda ve en örtük konuda dahi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evet yavrum, rezil bir barbarsın...

KALİ KAR 21.10.2013

Ne yazık ki dün biten bienalin hepimize sorduğu sorunun cevabı bu! Esasında derinlerine inersek hem rezil hem de vezir bir barbarsın, dedi bu bienal bize...

Oysaki bienalin derdi iktidar olanın, kentli olanın, güçlü olanın ona muhalif olan bizleri "**barbarlık**"la özdeşleştirmeye itmesini sorgulamaktı!

Bütün kararları kendi elinde toplayan iktidarın bizi yabancılaştırarak, merkezin dışındaki olmaya iterek kendimizden şüphe etmemize yol açmasına bir vurguydu "**Anne ben barbar mıyım?**" mottosu...

Bienal bir yandan barbarlığı bir bakıma pozitifleştirirken bir yandan da sergilediği eserlerle bir başka dil daha kurdu. Barbarlığı bir başka biçimde daha tanımladı. Çağdaşlaşmayı, kendinden olmayanı yabancılaştıran, ötekileştiren, merkezin dışına iten merkezi, gücü barbarlaştırdı. Onun yıkıcı gücünü teşhir etti. İlerleyen teknolojinin, modernitenin çoğu zaman bizi ileriye değil geriye götürdüğünü ruhlarında barındırdıkları sinsilik, yıkıcılığı, vahşeti teşhir etti.

Vicdanlı olanlarımızı kendisiyle yüzleştirdi. Vicdan pınarı kurumuş olanlarıysa yine, "**Çerçöpü biraraya getirmişler ve güya sanat yapmışlar**" yüzeyselliğine gark etti.

HEM REZİL HEM DE VEZİR BARBAR NASIL OLUYORUZ

Barbar antik toplumlar kendileri gibi düşünüp yaşamayanlara; Romalılar hiçbir tahrik edici neden bulunmamasına karşın, sırf zarar verecek güce sahip olduğu için zarar veren topluluk ya da uygarlıklara; Yunanlılar ise kent dışındakilere barbar dediler. Ayrıca, "**vahşi**", "**yabani**", "**ilkel**" ve "**uygarlaşmamış**" kelimeleriyle anlamdaş olarak görülebilir ki bizde en çok bu manada kullanıldığı açık!

Ki bence bu son tanımın ruhunda, ölmek için öldürmek güdüsü yatıyor. Ama ölüm karşısında yaşam içgüdüleriyle saldırganlaşan, yıkıcılaşan antik dönem barbarlığı, ne yazık ki günümüzde dönüşerek hırsın, kârın, kariyerin, paranın, lüksün, sınırsız hedonizmin tuzağına takılarak rezil bir hâl aldı. Medeniyeti kullanarak kimi mecralarda insanlığı sinsice geriye götürdü. Bizi ikiyüzlü, sinsilik ve rezil bir barbarlıkla buluşturarak arkaik barbarlığımızdan sapma yarattı. Bir nevi bu arkaik barbarlaşmayı bazı mecralarda modernite adı altında sapıklaştırdı. Bu sapıklaşan barbarlık en fazla da kamusal alanlarda tezahürünü buluyor.

Chantal Mouffe'nin dediği gibi, "Kamusal alan egemen güçlerin çarpıştığı bir savaş alanıdır ve bunun sonucunda ortaya çıkan uzlaşmada da en zayıf sesler hiç duyulmaz hâle gelir ve bastırılır". İşte rezil barbarlığımız tanımı tam da bu anlamda, bu cümlede yatıyor. Zira hiçbir tahrik edici neden bulunmamasına karşın, sırf çıkarları uğruna, sırf zarar verecek güce sahip olduğu için kamuya zarar veren, bunu yaparken de onu yanıltmaktan beis görmeyen, bunu onun çıkarları için yaptığı yalan kisvesi altına saklandığı için rezilleşti. Arkaik barbarlıkta var olan samimiyeti yitirdiği için de sapıklaştı.

Bu rezilleşme süreci doğal olarak yeni bir kamusal alan bilincini de beraberinde getirdi. Sırf zarar verebilecek güce sahip olduğu için kendi çıkarları doğrultusunda kenti, kamusal alanları kafasına göre talan eden,

pazarlayan, değiştiren, yapılandıran güçlerin karşısına azınlık olan, elinde karşı çıkma gücünden başka hiçbir gücü olmayanları biraraya getirdi.

LALE MÜLDÜR'ÜN ÖLDÜRÜCÜ DİZESİ

Bienalde yer alan yapıtlardan; doğanın bütün eksikliğini hissettiren bir sitenin bakımsız arka bahçesinden geçen atlı sporcuları betimleyen tablo, ateş ayini yapanların ateşini gölgede bırakan maytap şov, her saniye birkaç çöpün daha atıldığı ve giderek devasa hâl alan bir çöplüğün oluşma süreci, Yedikule bostanları talanına dikkat çeken **Bostanorama**, barbarlığı iki türlü okumaya açan Gezi platformunun çalışmaları bu anlamın altını çok itinalı bir biçimde çizdi.

TOKİ'yi hedef alan ve Sulukule'yi yok eden anlayışa karşı burayı savunmaya karar veren, gençlik krallığının başkaldırısını anlatan **Harikalar Diyarı**, **Lima gecekondu**ları, barajları karanlık suyla özdeşleştiren video enstalasyon, insan salgılarıyla oluşturulan **Sıkıştır** adlı video, sessizliğin gücünü anlatan **Sessizlik** çalışmaları bu açıdan özellikle göze çarpıyordu.

Belki birkaç hafta içinde **ANNE BEN BARBAR MIYIM?** Afiřleri de bienalle birlikte gözlerimizin önünden kalkıp gidecek. Ama **Lale Müldür**'ün bu vurucu dizesi umarım vicdanlarımızda daha uzun süre yer edecek.

14 Eylül'de başlayıp 20 Ekim'de biten bienal bu yıl Antrepo no 3, Galata Özel Rum İlköğretim Okulu, Arter, SALT Beyoğlu, 5533 mekânlarında ve ilk kez ücretsiz olarak gerçekleşti.

ÖĞRENCİ MOTTOLARI

Bienalin en çarpıcı çalışmasıysa girişteki ilköğretim öğrencilerine açılan atölye çalışmasıydı. En azından benim açımdan... Barbarlığın iki uçtan sorguladığı bu bienale yansıttıkları niyetlerinin başında barışın ve umudun geçtiğı cümleler yer alıyordu. Ya da imgeler, ki çoğı Gezi Parkı, özgürlük ve umut üstüne olan imgeler...

Öğrenci atölyesinin duvarlarına yazılanlarsa ilginç olmaktan öte her biri bir bilgenin yaşam mottosu olacak kadar derinlikliydi.

Gözünü orantısız kullanma.

Benim rahat etmediğim yerde hiç kimse istirahat edemez.

Hayat sıradan olabilir ama sanat bunu deęiřtirebilir.

Herkes âşık olamaz.

Ben satanist değilim.

Words hurt!

Tayip Baba

Sizde ordu bizde Hulk var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kültür Bakanlığı'ndaki patetik senfoni!

KALİ KAR 04.11.2013

Kültür Bakanlığı karmakarışık! Yine...

Ağırlıklı olarak iç hesaplaşmaların ve Gezi eylemlerinin ve bu eylemlerin festivallere yansımalarının yarattığı bir karmaşa kulaktan kulağa fısıldanıyor, ağızdan ağza yayılıyor.

Yurdun dört bir yanında gezicilerin esamisinin dahi okunamayacağı festivaller için kollar çoktan sıvanmış! Bu karar gerçekten derinlikli, yeni ve güçlü bir akım yaratmaya yetecek mi? Yoksa bizde çok yaygın bir hâl olan **yağma hasanın böreğine** mi dönüşecek? Merakla bekliyorum. Şahsıma, bu tür alternatif festivallerden gocunmaya hiç niyetim yok. Yeter ki öteki festivallere getirilen yasağın haşere ilaçlarına dönüşmesin! Onları kurutmasın. Yoksa **Mao Zedung**'un dediği gibi "**Bin çiçek açsın bin fikir tartışsın**". Zira epeydir oluşan festival baronlarına ben de biraz gıcığım.

Neyse....

Kısacası, öyle ya da böyle Kültür Bakanlığı'nın bugüne değin sinema ve belgesele sağladığı katkı asla küçümsenemez. Hatta bu katkıların birçok belgeselci sinemacı yarattığı da açık. Özellikle de yurtdışı festivallerde temsil edilen filmlerin çoğu Bakanlık destekli. Bu anlamda ülkemize gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında tanınan birçok yeni yönetmen, yapımcı ve senarist kazandırdı. Sinemada, belgeselde yeni bir dil peşinde olanların ümidi oldu. Sinema öğrencilerinin de hayali... O yüzdendir ki bugün en prestijli festivaller seçkilerinde bir Türk sineması örneği olmasına özen gösteriyor.

Ancak sürekli kendini yenilemekten söz eden Bakanlık toplum mühendisliği peşinde koştuğundan beri ne yazık ki gelip bir kör çıkmaza dayandı.

Koca bakanlık, bu ve benzer nedenlerin yanı sıra yapboz tahtasına döndürdüğü ama her defasında yeni açmazlara doğru yol açtığı sinema kanunlarıyla, kültürle ilişkisi sadece çalıştığı kurumun adıyla sınırlı olan bir sürü küçük memura koca ülkenin kültür mecrasını teslim eden bir işleyişle tıkandı kaldı. Bunun yanı sıra son yıllarda iktidar içi hiziplerin çekişme alanı hâline gelmesi de cabası...

Hastalıklı dinamiğinin ürettiği bu sorunlara ise Gezi protestoları adeta tuz biber ekti. Sonuçta kendi hasatlıklarıyla Gezi'nin yarattığı öfke, cadı avı ve tarafgirlik arasında kilitlenip kaldı. Örneğin bir ay önce yapılması gereken Sinema Destekleme Kurulu'nun toplantısı hâlâ yapılamıyor ve ne zaman yapılacağına dair de kimsenin hiçbir fikri yok. Üstelik Bakanlığın ve TRT'nin atadığı isimler üzerinden yapılan birtakım spekülasyonlar gırla gidiyor.

EUROLAR HESAPTA AMA EURIMAGES TEMSİLCİLİĞİMİZ BOŞTA...

İkinci önemli bir meseleyse geçen seneden beri dünyanın en önemli ve prestijli kurumu olan **Eurimages**'da artık Türkiye adına bir temsilci yok!

Bunun anlamı da şu:

Türkiye 2010 yılı itibariyle 1.046.494.25 euro aidat ödedi. Bu tarihten itibaren de çok önemli destekler aldı. Destek alan filmler uluslararası sinema piyasasında Türk sineması adına ciddi başarılar kazandı.

Ama şimdi dünyanın bu en önemli kurumunda Türkiye'yi temsil edecek bir allahın kulu bile yok! Yıllarca temsilcilik yapan **Faruk Günlaltay**'ın bir gecede yapılan darbeyle görevinden alınmasından sonra **Mehmet Boyacıoğlu** ve **Mehmet Demirhan** bu görevi devraldı. Ancak sinemaya gönül vermiş bu iki arkadaş da, bir bakıma kültürel diplomatlık sayılan bu görevi kendi olanaklarıyla, özverileriyle götürdü. Yani ödeneksiz, hatta her zaman ceplerinden para harcayarak! Ciddi miktarda euroların Türk sinemasına akmasına katkı sağladı.

Mehmet Demirhan'ın fedakârlık sınırlarını zorladığı için temsilciliği bırakmak zorunda kaldığı artık herkesçe biliniyor. Yani 1.046.494.25 euro aidat ödeniyor ama bir temsilcinin cep harçlığı bile verilmiyor. Yani Bakanlık yılda bilmem kaç milyon euro ödeme yaptığı bir kuruma ayda bin, iki bin euro gibi bir maaş ödeyemediği için verilen bu paralardan şu anda Türkiye dışındaki ülkeler yararlanıyor. Türk sinemacıları da bağırklarına taş basıp bekliyor.

Sinema çevresiyle yakından ilgili olanlar **Eurimages**'dan destek almanın ne denli önemli bir katkı olduğunu bilir. Bu aynı zamanda a sınıf festivallere katılma, dünya sinemasında ciddi prestij sağlamak anlamına da geliyor.

Türk sineması, belgeseli adına önemli bir katkı sunan **Sinema Destekleme Kurulu** ve **Eurimages** gibi bu iki kurumdaki belirsizliğin ve dağınıklığın üstüne Gezi protestoları binince Bakanlığın eli kolu iyiden iyiye kültürden soğumuşa benziyor.

BÜTÜN GEZİ'Cİ FESTİVALLER YASAKLANMIŞ!

Altın Koza ve **Altın Portakal** film festivallerinin tam bir Gezi protestosuna dönüşmesi var olan sorunlarını aşmakta zorlanan Bakanlığın işini iyiden iyiye zorlaştırmış görünüyor.

Zira sinemadan Gezi ve Gezi'cilerin etkisini silmek misyonu her şeyin önüne geçmiş durumda. Artık muhalif olan projeleri destek vermek istemediği, bu konuda TRT ile birlikte yürüttüğü açık bir kampanyadan söz ediliyor.

Bu yüzden olsa gerek son zamanlarda ağızdan ağza şu geyik dolaşıyor.

"Bakanlık Gezi'ci film festivallerinin hepsini yasaklamış... Neden? Gezi'ci oldukları için!"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bizim Vatikan'ımız Menzil...

KALİ KAR 11.11.2013

Bana kalırsa artık o Türkiye'nin Vatikan'ı...

Ekonomisiyle, yarattığı ticaret alanlarıyla, örgütlenmesi, ziyaretçileri ve meraklı turistleriyle çoktan bir Vatikan.

Belki de o yüzden ister inançlı ister inançsız olsun adım atar atmaz insanı etkiliyor. İster dindar, ister ateist, ister laik olsun aurasıyla insanı sarıyor. Farklı bir din kültürü içinde olduğu gerçeği bir anda onu kuşatıyor.

Belli bir dinamiği olan her türlü inancın dokunulmadığında, kendi dinamiklerine bırakıldığında ne denli ilginç geliştiğini gösteriyor.

Tekke ve zaviyeler kanununa rağmen Anadolu'nun ücra bir köşesinde yaşam alanı bularak yakaladığı dinamikle, devletten ve dolayısıyla Diyanet'ten bağımsız gelişen, serpilen büyüyen adeta otonomlaşan bir yapıya ulaşmış **Menzil**...

Nakşibendi Tarikatı'nın dünyadaki bu üssü, **Nemrut Dağı** eteklerinde **Kommagene Krallığı**'nın sınırlarında ve sahabeleriyle ünlü **Adıyaman** İli **Kâhta** İlçesi topraklarında küçük bir köy esasında... Nüfusu yaklaşık 500 kişi. Ancak günlük ziyaretçi sayısı günde bin ile on bin arasında değişiyor. **Muhammed Bahauddin Şah**'ı **Nakşibendi**'nin ismini koyduğu tarikatın Menzil'deki oluşumuna, babası Nakşi büyüklerinden biri **Muhammed Raşit Erol** öncülük ediyor.

Köye girdiğiniz andan itibaren bir Vatikan duygusu yaratan Menzil'deki devasa ekonomi, bir köyde alışkın olmadığımız sarayvari binalar, köşkler cemaate ait. Oteller, pastaneler, avm'ler, tarımsal ve hayvansal işletmeler, ulaştırma bunlardan bir kaç... Ülkenin dört bir tarafından gelenler gönüllü müminler olarak bu işletmelerde çalışıyor.

LAİKÇİNİN DEHŞET, ATEİSTİN KÜÇÜMSEME, İNANÇLININ HUŞU DUYDUĞU YER...

Menzil'de iman da dünya da cemaatin kendi inancına göre biçimlenmiş. Buna bağlı olarak gelişen ilginç ritüelleri ve hâkim olan yaşam biçimi de...

Menzil'de hâkim olan bu özerklik ve özgünlük karşısında eğer katı bir laikçiyse de dehşete kapılabilirsiniz. Ateistseniz küçümseyebilirsiniz. İnançlıysanız sonsuz bir huşu duyabilirsiniz. Ama bu üç ve benzer hâlin dışına çıkmayı başarıp da Menzil'e çok yukarıdan baktığınızda kolaylıkla şu sonuca ulaşmak mümkün. İnsan yaratıcılığının her alanda olduğu gibi en büyük dogma olan din alanında bile zengin bir kültür ve literatür yaratma yetisine sahip olduğu gerçeğine... Her kulda, insanda, bireyde iman ve inancın farklı biçimlerde tezahür ettiği gerçeği yani... Yeter ki bunun yaşaracağı zemini bulabilsin. Yeter ki onun gibi düşünmeyen gidip ötekinin gırtlığına sarılmasın. İnsan yaratıcılığının iman, din üzerinden de yeşerilmesine izin verilsin.

Mesele bu! Sadece bu!

Tabii ki bu meselenin bir ikinci başlığı daha var.

Kültürlerin, inançların birbirini manipüle etme sevdası yani...

İnanç merkezlerinin, disiplinlerinin insan kalbinin o en saf, arı boşluğuna dokunarak, onun bamtelini titretmek değil de, var olan düzenin var olan araçlarını sonuna kadar kullanarak, bunları adeta bir gizli silaha döndürerek, medyayı, eğitimi, iktidarı kullanarak farkındalık yaratmadan, kalbine dokunmadan, ruhunu özgürleştirmeden, tersine sinsice onu ele geçirerek yapılan manipülasyona sözüm! Ve ne yazık ki din için de sanat için de artık

mubah, yasal ve doğru sayılan ve sırtını bu dünyanın değerlerine, yani paraya pula yaslayan bir manipölasyon bu!

ÖZGÜN VE SİVİL BİR ALAN OLARAK MENZİL...

Sözünü ettiğim bu türden manipölasyonun reddi, arkaik ve arı bir dindarlığı arayanların yolunun bu tür cemaatlerden geçtiği gerçeğini kabul etmek anlamına geliyor bir bakıma! Bir başka deyişle eğer tekkeler ve zaviyeler kapatılmasaydı din bugün bu kadar politikleşmeyecekti. İman yürekten çıkıp, bin bir spekülasyon içeren, bu zorlamanın da yer yer şiddete dönüşen uygulamaları olan günümüzdeki kaotik yapısını kazanmayacaktı.

Bu aynı zamanda post-modern laikliğin günümüzde tıkanma noktası! Bizim gibi post-modern laiklerin, müminlerin kendi imanı üzerinden, kendi ibadet biçimlerini yarattığı zengin bir inanç kültürünü kabullenmekte zorlandığı önemli bir nokta. Bu hâliyle de imanın ve dinin tam da olması gereken yerleri, mecraları yasaklayıp onu darmadağın ederek olmadık mecralara akıtma, olmadık işlere bulaştırma batağı bir bakıma...

Bu nedenle tekke ve zaviyelerin kapatılmasına belki de bizi en çok da sahip olduğumuz bu şansı kullanma, geliştirme fırsatını elimizden aldığı için karşı çıkmak lazım. Zengin inanç kültürleri ve kültlerini engellediğinden ötürü üzölmek lazım. Karşılığında, diyanet gibi hantal ve yürütmeden ibaret bir kurumla bizi baş başa bıraktığı için düşünmek lazım Yoksa yüz yıldır öğretildiği şekliyle yani "**gerici**" oldukları için değil! Tersine tabanda, yaygın ve sivil olduklarından, devletin değil sivilin kültürü olduğundan ötürü demokrasiyi zenginleştirdiğini atladığımız için özeleştiri yapmak lazım.

Bu anlamda başta sosyologlar, sanatçılar olmak üzere herkesi bir kez Menzil'i görmeye davet ediyorum.

Cemaat önderlerinin Anadolu'nun bu ücra topraklarında sahip olduğu maddi zenginliği ve lüks hayatı atlamadan ve bundan da belli sonuçlar çıkarmayı ihmal etmeden elbet! Buna ilişkin eleştirilerin, sözkonusu zenginliği, müminlerin gönöl birliğiyle seydalarına teslim etiklerini de gözardı etmeden yine... Bunu kabullenme ya da ret etme biçimlerinin de seydaların değerlerini belirlediğini de unutmadan!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haber programlarına haberciler üzerinden sinen pornografi

KALİ KAR 18.11.2013

İktidar yandaş medya **arzuluyor**. Bu nedenle medyalar da durmadan yeniden yapılanıyor.

Arzu edimi doğal olarak manipölasyon, zorlama ve yönlendirme eğilimlerini de birlikte getirir.

Kendimizden yola çıkarak, neyi ne kadar tahrif ettiğimizi, arzu nesnemizin gözümüzü ne denli kör ettiğini bu körlüğün hem çevremizi hem de kendimizi ne denli tahrip eteğini, bizi ne denli gerçekten koparttığını bütün bunları da ancak o arzu nesnesine karşı yabancılaştığımızda anladığımızı pekâlâ görebiliriz.

Ancak gerçeklerin dinamiği (ki buna meselenin iç dinamiği de demek mümkün) yüzümüze tokat gibi çarpınca arzumuz giderek yatışır ve ona yabancılaşmaya başlarız.

Televizyonlarımız belli bir arzu nesnesine dönüştüğünden beri, haber ve haber programları da buna göre biçimleniyor. Bir bakıma hayatın gerçeklerinin merkezi olan haberler bu yeni yapılandırmanın en iştahlı kısmını oluşturmuşa benziyor. Sadece içerik olarak değil. Görsel olarak da! Sıradan bir haber bile insanların duygularını manipüle eden kolaj, yalan, benzer arşiv görüntüleriyle algımıza sunuyor. Manipüle edilen içerikle yetinmeyip, görme ediminin direkt algısını bertaraf etmeyi amaçlayan bu tür görüntülerle destekleniyor.

Bu saptamam elbette yeni değil Yeni olan, trendi olan bir şey var ki o da haber ve tartışma programlarında boy göstermesi... Sözkonusu bu mecralarda artık servislerin kadın sunucular, anchorwoman'lar üzerinden pornografik bir sosla sunulması...

KÜÇÜK BURJUVA GÖZ ZEVKİNE HİTAP EDEN HER YOL MUBAH...

Başörtülü kadınları ideolojik simge sınırında kullanan televizyonlar da dâhil, neredeyse bütün haber ve tartışma programları ülkemizin küçük burjuva beğenisi ölçülerine uyan, (renkli göz, dolgun dudak, güzel yüz, sarı saç vb.) toplumsal hafızada hiçbir geçmişi, başarısı, tecrübesi olmayan kadınlarla dolduruluyor. Bunun tersi kadınlarsa zaten şu an Sırat'ı geçmeye çalışıyor...

Bir kadın olarak televizyondaki bu yeni kadın tiplerinin de mutlaka önemli başarılarının, tecrübelerinin, olduğundan zerre kadar kuşku yok. Onlara dair bir saygısızlığım da yok! Ama toplumsal hafıza açısından hiçbir geçmişleri olmadığının altını bir kez daha çizmem lazım. Söylemeye çalıştığım, son dönemde, hayatın gerçek alanlarını ifade eden haber ve tartışma programlarında bolca güzel kadın boca edilme trendinin **gösterme** edimi üzerinden bir anlamda pornografik unsurları hâline getirildikleri... Onlar üzerinden yeni bir televizyonculuk pornografisi yaratıldığı...

Editöryel ve önlerindeki digital destekle zar zor sınırlarını aşabilen, bu anlamda ciddi bir retorik geliştiremeyen bu tipolojiler üstelik ötekileri de etkiliyor. Belli mecralarda tecrübeleri ve argümanları olan ama onlar kadar güzel olmayan ötekileri... Editöryel ön hazırlık, harcıâlem siyasi literatür, kulis haberciliği sınırları içinde sivrilen, ama görsel nesne yönünden seçilenler kadar albenisi olmayan gruptaysa histeriye dönüşen bir güzleşme çabası yaratıyor. Bu nedenle televizyona ilk çıktıkları görüntüleriyle bugünkü görüntüleri arasındaki muhteşem farkta, işte televizyonlarımızdaki bu yeni pornografik eğilim yatıyor.

Zira, yapılan bütün bu programların ana oyuncularını olan bu kadınlar görme, görebilme, bakabilme ediminden çok, kendilerini gösterme ve görünür olma üzerine kurduklarından her gün çeşitli televizyonlarda hatta aynı gün birkaç televizyonda çıkıp aynı argümanlarını defalarca tekrar etmekten hiç erinmiyor.

Hızla yaygınlaşan ve bu türden **gösterme** nesnesi olarak kullanılan anchorwoman'ların en üst mertebesiye bana kalırsa Nagehan Alçı'da ifadesini buluyor.

BİHTER TRAVMASININ TV İZLEYİCİSİNDEKİ BİR YANSIMASI OLARAK NAGEHAN ALÇI

Zira **Nagehan Alçı**, yakın dönem tarihimizin ruhlarımıza yerleştirdiği Bihter travmasının habercilik ve programcılıktaki izdüşümü olarak hayatımıza giriyor.

Bu noktada teorim şudur ki, Eğer **Beren Saat** yerine **Selçuk Yöntem**'in karşısına bir başkası çıkartılsaydı bu denli etkili olmazdı. Hayır, hayır... Sözkonusu olan Beren Saat'in güzelliği değil, oyunculuğu hiç değil. Etkili olan yaşça ve beden olarak neredeyse çocuk algısı yaratan bir kadının Selçuk Yöntem gibi güçlü bir imgenin can verdiği zengin, başarılı ve olgun bir erkekle hem yan yana hem de karşı karşıya getirilmesidir. Bu gerilim ve

çatışma, yeğenin arzu nesnesi olarak amcasının karısı olmanın yarattığı pornografik etki kadar devreye girmiştir.

Tıpkı **Nagehan Alçı**'nın **Kadri Gürsel**, **Nazlı Ilıcak** ve **Altan Öymen** gibi güçlü imgelerle hem yan yana hem de karşı karşıya getirilmesi gibi... Güçlü bir üçlüyle, güzel, genç ama zayıf bir retoriğin hem yan yana, hem de karşı karşıya getirilişi yani...

Zira, gücün karşısında algısı sınırlı bir güzelliğin çıkartılarak yaratılan sanal savaş hepimizi eşit olan bir savaştan daha çok etkiliyor her nedense... Bu uygunsuzluk, bu tezatlık bizi o görüntüye, programa, diziye daha da kilitliyor.

Kırk yılda bir doğruyu yakalasa da, on dakika durmadan onu diline dolayan ve asla bir başka konuya geçemeyen, bu yakaladığı doğru, analoji içinde önemsiz olsa bile onu tartışmanın merkezi hâline getirmek için çırpınan, ama merkezdeki konuyla ilgili olarak ise kurduğu retoriğin çok hızlı ve çok sık çökmesinin ağırlığını umursamayan **Nagehan Alçı**, televizyoncularımızın habercilik mecrasında **kadını gösterme nesnesi** olarak yapılandırma heveslerinin gözü pek oyuncusu olarak şöhretine şöhret katıyor. Yaşı ve tipi itibarıyla karşısındaki öteki tecrübeli üç gazeteciyle girdiği didişmenin izleyici üzerinde yarattığı etkiyle yol alıyor. Bu yüzdendir ki tek başına yaptığı haber programında yüzün arasına bile giremiyor ve sonunda da yayından kalkıyor.

Ama ne yazık ki televizyonlarımızda hâkim olan bu yeni tarz sinik pornografi ne yapıbozumcu ne de yenilikçi... Sadece eskiyi daha eski bir yapıyla bozmaya çalışıyor. Yakın eskinin kodlarını uzak eskinin kodlarıyla biçimlendirmeye çalıştığından yeniyi, gelişimi, değişimi içermiyor.

Kadının kadınlığını kullanarak prim yaptığı ve artık eski sayılan bir dünyanın yön değiştirmiş bir hâli olarak karşımıza çıkıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

On dört yaşında sürtük, on sekizine kadar loser. Ya yirmisinde?

KALİ KAR 02.12.2013

On dört yaşında ailesine baş kaldırıp kafasına göre takıldığı için muhtemelen sürtük yaftası yedi.

"İsterseniz yanlış düşünün ama kendi kafanızla düşünün" diyen bu kadın Katolik okulunda okumuştur oysa...

Bankacı babasının ona sağlayacağı kar beyazı hayatı elinin tersiyle iterek tek başına çıktığı yolculukta hemşirelik, sekreterlik, telefon operatörlüğü yaptı. Muhtemelen aile değerlerini ve nimetlerini hiçe saydığından nankörlükle suçlandı. Ev kirasını ve günlük giderlerini karşılamakta zorlandığı için **loser** kategorisine dâhil edildi.

Üstündeki bu yaftaların altında kalmaya hiç niyeti yoktu onun. Hayatın her alanını zorlayarak kendisi için dünyada kafasına göre bir yer açmak için her şeyi göze aldı.

Bu asi kadını çok geçmeden üçüncü gözü olan birileri fark etti. Ondaki kendi olma azmini, geleneksel değerleri yapıbozumculuğa uğratan zekâsını, inandığı değerlerin sonuna kadar zorlayan asiliğini, dünyaya gelirken hepimize verilen ama çoğumuzun fark etmeden öldüğünü, o özel yol gösterici ışığa özenle sahip çıktığını gördü.

On dört yaşında Viktoryen Çağ'dan devşirilen eğitimin bütün ikiyüzlülüğünü reddederek dünyayı kendi gözleriyle algılayan ve kendi bilinciyle sorgulamaya karar veren bu genç kadına şans verdi.

Parlamentoda çalışma şansını yakaladığında on sekiz yaşındaydı henüz! Ve de o zamanın dünyasında üstelik!

İnsan kalbinin öncesiz ve sonrasız bir ıssız adada asla kabul edemeyeceği eşitsizlikleri, kalleslikleri, zulümleri, ahlaksızlıkları, dünyamızın çeşitli sıfatlar, argümanlar, sistemler ve disiplinler adına adice legalleştirdiğini iyiden iyiye kavradığı mecra oldu Zimbabwe Parlamentosu...

On dört yaşında ailesine baş kaldırmış, seçkinlerin gittiği okulu elinin bir kenarıyla itmiş çevresindekilerin kelimenin tam anlamıyla baş belası olarak gördüğü bu asi kız topu topu dört yıl sonra ülkenin siyaset hayatında önemli bir yer tutan ırkçı karşıtı bir sol partinin kurucuları arasına katıldı. O, olmak istediği yere kendi sezgileri, zekâsı ve de yanlışlarıyla çok kısa bir yoldan ulaşmıştı.

İki kez evlendi ve ilk evliliğinden sonra Komünist Parti'ye katıldı. **"Merak ediyorum, nasıl oluyor da birbirlerini mutsuz edecek insanlar hep kendilerini aynı yatakta ya da en azından aynı yatak odasında buluyorlardı?"** Her daim kendisiyle yüzleşmekten çekinmediği ve sürüklenen birey olmayı reddettiği için Komünist Parti'den de ayrıldı bir süre sonra...

Eşinden boşandıktan sonra oğlunu da yanına alıp Londra'ya yerleşti ve yazmaya başladı. Üstelik deliler gibi... Zira genç kızların zihnine adeta ateşten bir gömlek gibi giydirilen Viktoryen değerlerden kafasını uzak tutmayı başarmış bir kadın olarak yaşadıkları, tanık oldukları özgün benliğinde sayısız söyleme, isyana, romana, hikâyeye ve şiire dönüşüyordu.

Ve tabii ki de o çok ünlü lafına... **"Ben asla onlar gibi olmayacağım!"**

Günlük hayat içindeki çelişkilerini kendi dar sınırları içinde halletmeye çalışarak ömür tüketen Viktoryen kızların kısır ve geleneksel söylemlerine karşılık onun söyleyecek anlatacak çok farklı şeyleri vardı. Özellikle de ırkçı, ayrımcı Batı dünyasının görmek istemediği, aşağıladığı, ötekileştirdiği Afrika'nın o **"ağır samimi dansı"**na dair söyleyeceği çok şeyi vardı. **Siyah Madonna** öykü kitabı Afrika'nın o ağır ve samimi dansın bir koreografisiydi adeta. İlet olduğu Batıcı misyoner yaklaşımına karşı Afrika'nın içinden, onun sesi, figürleri ve ritmi olarak yer aldı edebiyat dünyasında! Kendisi olmak o denli önemliydi ki onun için, kendi biyografisini kendisi yazdı yine...

"Beyaz egemenliği"ne rağmen **"siyah"**ları savunmak, evli kadına biçilen **"iyi eş, iyi anne"** rolünü reddederek her daim kendi yolculuğunun keşiflerini önemseyen ve onların büyüüne sahip çıkan bu kadın, bugün kendi ülkesinin ötekisini yaratan birçok ülkede geçerli olacak, ancak siyah yerine başka sıfatların bulunduğu şıp diye oturacağı o vicdani saptamasını haykırdı hepimizin yüzüne karşı; **"Siyahların ellerindeki bütün toprakları çalan sonra da onları yükseltmek, uygarlaştırmaktan bahsedene ne diyebilir ki bir insan? Bir ülke ki yüz bin beyaz, bir milyon siyahı uşak ve ucuz işçi olarak kullanıyor, onlara eğitimi, öğretimi çok görüyor ve bütün bunları da Hristiyanlık adına yapıyor, ne denebilir ki?"**

Nasıl da tanıdık bir isyan cümlesi değil mi? İran'ın şiirsel şehri Kirmanşah'da doğmuş, Zimbabwe'de büyümüş, Salisbury'e okumuştur **Doris Lessing**...

11 Ekim 2007 yılında bu ödüle layık görülen en yaşlı kişi olarak **Nobel Edebiyat Ödülü**'nü kazandı. Yaklaşık iki hafta önce öldü.

Asla yok olmayacak, ancak giderek azalan o zor yerde, dünyanın vicdanı olan o dar çizgide duran ender insanlardan biriydi.

Ölüm haberini öğrenince aydın olmak adına ortada dolaşan birbirinden sahte, birbirinden naylon, birbirinden yalaka ve birbirinden pragmatik, hastalıklı, yüzeysel bir sürü kadın, erkek üstüme üstüme geliyor yine.

Cebindeki kredi kartı kadar aidiyet mecraları biriktiren, kimliğini ait olduğu cemaatte, program yaptığı kanalda, yazdığı gazetede, maaşını aldığı holdingde, trendy mekânlarda ararken kirli ve sisli bulutlar arasında yitmeye kendini mahkûm etmiş **"aydınlar"**ın dünyasında olmanın ağırlığıyla bunalıyorum.

Ve televizyonu kapatarak **Doris Lessing**'in yasını tutuyorum denize bakarak.

Giderek daralsa da o dar ve zorlu vicdan çizgisinde ısrar etmenin kokusunuysa melteme değil lodosa yüklemek istiyorum. Ortılığı kasıp kavursun, biraz kırıp döksün diye!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Felsefi romansını yaparsak!

KALİ KAR 09.12.2013

Fena bir ikilem. En azından benim için! İkisinin de ortak paydasını tarihin çeşitli zaman dilimlerinde hâkim olmuş dogmalar oluşturuyor zira...

Üstelik resmî eğitimin ana dogmasıyla dershanelere hâkim olan ana dogma birbirine oldukça yakın, hatta aynı. İkisinin de temel paradigması din ve de Müslümanlık!

Bu açıdan baktığımızda dershanelerin ana tandansının iktidarın okulları olan imamhatiplerin ana tandansından çok farklı olduğunu kimse iddia edemez.

Yine bu açıdan kuşanılan kılıçlara, atılan oklara bakılırsa bunun eğitimin içeriği, perspektifi açısından bir ayrım üzerinden gelişmediği de çok açık.

Ana nedenin, Kürtler, cemaatler, ateistler, materyalistler, radikal dindarlar, feministler, alkolikler, hedonistler gibi toplumun çeşitli kesiminin, çeşitli renklerinin kendine ait ifade alanları yaratmaya çalışması, ancak iktidarın kendi çıkarları açısından bütün bu öteki ifade alanlarını tehlikeli addetmesinden kaynaklandığı da çok açık.

Şu an iktidarın ütopyası ve aynı zamanda şımarttığı tek eğitim kurumu imam-hatipler! Kendi arzu nesnesine göre biçimlendirdiği ve işleyişinin a'dan z'ye kendisine bağlı kıldığı imam-hatipler... Bu da gösteriyor ki, iktidarın dört beş yıllık yapboz tahtasına çevirmesine rağmen eğitim sistemini hâlâ kendine göre biçimlendirememesinin nedeni sözkonusu eğitim sisteminin illa kendi anlayışına uygun olması şartıyla hiç ilgisi yok. Kendine bağlı olmasında diretiyor iktidar. Kanal Şeş gibi! Olsun ama benim olsun.

Bir an için iktidarın başına kiremit düştüğünü ve eğitim sistemimizi gerçekten özgürlükçü ve demokratik bir biçime dönüştürmek istediğini düşünelim.

Nasıl olur?

Bana kalırsa ağırlıklı olarak iktidarların, devlet geleneğinin tercih ettiği eğitim sistemi ana akım, ana külliyat olarak hâkim olur. Zira büyük patron o! Bu aynı zamanda en büyük müşterisi olanın da o olduğunu

gösteriyor...

Ya bu büyük patrona muhalif olan, kendi inanç ve manifestoları, ütopyaları doğrultusunda çocuklarını yetiştirmek isteyenlerin hakları?

Batı bunu çoktan çözmüş.

Büyük patrona inananlar paşa paşa devletin resmî eğitimine teslim ediyor çocuklarını...

Ama asla ve kat'a çocuğunu iktidarın eline teslim etmek istemeyenlerse ise bağlı oldukları akımların, ütopyaların, kiliselerin okullarına gidiyor. Hani romanlarda ve filmlerde sık sık karşımıza çıkan cinsten! Cizvit okuluna gidiyordu. Koyu bir Katolik okulundan mezun olmuştu gibi...

Tabii ki bir de sol, sosyalist olanların eğitime dair ütopyaları var.

Bunun sosyalist pratikten geçmiş ülkelerde var olan reel örneklerinin yanı sıra romantik düzlemde önemli iki örneği var...

AVRUPA EĞİTİM SİSTEMİNİ SARSAN KÖY OKULU

Barbiana ve Ölü Ozanlar Derneği...

Barbiana, İtalya'nın Fiorentina kentine bağlı küçük ve yoksul bir köyünde Don Lorenzo Milani'nin okuldan atılmış köylü çocukları için kurduğu, sınav, not, masa, tahta ve en önemlisi de resmî eğitim müfredatının olmadığı öğretmen ve öğrencinin birlikte öğrenme yolculuğuna çıktıkları alternatif bir eğitim sistemiydi. Köylüler, köyün papazı ve tatili ve şamatayı bir hak, okulu ise bir baş belası olarak gören öğrenciler 1960'lı yıllarda biraraya geldi. Bu alternatif köy okulu, deneylerini Barbirana Okulu Mektupları olarak yayınladılar. İtalya'nın küçük bir köyünde köylülerin kurduğu bu okuldan çıkan mektuplar bütün kıta Avrupa'sının o köklü ve güçlü eğitim sistemini sorgulamasına ayol açtı.

Ölü Ozanlar Derneği'niyse N.H. Kleinbaum adındaki çok az tanınan bir Alman yazar yazdı. Onu hafızalarımıza Robin Williams'ın başrolünü oynadığı film taşıdı. Resmî eğitim sistemi kurallarının en katı uygulandığı bir akademide geçiyordu. Hem okulun eski mezunu hem de yeni İngilizce öğretmeninin okula gelmesiyle bu arkadaş grubunu yaşamı değişmeye başladı. Yeni hocalarından etkilenen yedi arkadaş Ölü Ozanlar Derneği'ni kurdular ve biraraya gelip okula dönüştürdükleri mağarada şiirler okumaya başladılar. Amaçları ailelerinin baskı ve beklentilerinden bir an için uzaklaşmak ve yaşamın her ânının ne kadar önemli olduğunu anımsamaktı. Resmî eğitimin sürekli ertelediği o ânı bir nebze olsun yakalayabilmekti.

Bu iki muhteşem eserin de, var olan ağır aksak, baskıcı ve iktidarlara hizmetçi yetiştiren eğitim sistemine esaslı bir eleştiri getirmesi solcu gençler tarafından fena hâlde benimsendi ve adeta bir eğitim manifesto hâline getirildi. Her solcu gencin bir eğitim mağarası —ki bizde adı kayıtlara hücre olarak geçti— oldu.

Sonra özel okullar, dershaneler, kariyer planlamaları, tüketim biçiminle sınırlısın ve tükettiğin kadar varsın düsturları bu topraklara hâkim olunca özellikle Batı eğitim sistemini sarsan bu iki eser de sessiz sedasız hafızamızın gerilerine itildi.

BÜYÜK PATRONUN NİYETİNDEN DEVRİM ÇIKAR MI?

Şimdi Batı değerlerini taklit eden bu anlamda zaten güdük olan eğitim sistemimiz bir kez daha dönüştürülmeye çalışılıyor. Bu dönüşümü yapanların, iktidar olarak ben kendi dogmama göre bu sistemi dönüştüreceğim, büyük patron benim, demesi kapitalist gerçekçilik içinde bakıldığında oldukça dürüst ve oyunun kurallarına uygun görünüyor.

Ama eğer aynı iktidar benim kendi dogmam, ütopyam ve manifestom doğrultusunda eğitim kurumları yaratmama şans tanımayarak, bu talebime yasak koyarak hareket ediyorsa o zaman karşı çıkma hakkım doğar. Hele hele söz konusu, çocukların, bize ait en değerli varlıkların geleceğiye...

Büyük patron bunu herkesin haklarını düzenleme saikinden uzak bir tavırla yaparsa şunu da bilsin ki ileride fabrika el değiştirdiğinde bir başkası da onun sistemine zevkle el koyar. Yarın patron değiştiğinde kendisi de tahtasız, sınıfsız, sırasız, silgisiz, kalemsiz kalır.

Hele söz konusu olan eğitimse ve bir insanın altı yaşından yaklaşık 23 yaşına kadar süren bir süreçse! O yüzden akıllı olan patronlar bu tür değişiklikleri hallaç pamuğu gibi değil de itinalı ön hazırlıklara, her kesimden görüş alışverişine, sosyolojik araştırmalara dayanarak yaparlar.

Hele hele söz konusu alan, insan ömrünün o en dinamik, en delikanlı, en asi, en cesur yaş aralığıysa! O zaman on düşünür, bir adım atarlar. Zira gençlik oynanması hem en kolay hem de en tehlikeli yaşlardır. O yüzden kanı deli denir!

Haa, büyük patronun niyeti devrim yapmaksa eğer önce fabrikayı terk etmesi gerekir. Devrim, tam da fabrikanın o patronuna karşıdır zira...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Jin'in seksiliği...

KALİ KAR 16.12.2013

Hem görsel yani kaligrafik olarak hem de anlam olarak belki de en seksi kelime jin... Bazılarımız bilincinde olarak, bazılarımızsa sezgi sınırında, bazımızsa algımızın gizil hüneriyle sevdik ve bol bol kullanmaya başladık. Oysa ait olduğu mecrada yani Kürtler arasında neredeyse tabu sayılacak bir mertebededir jin sözcüğü...

Ontolojik ve analogik olarak içi dopdolu bir kavram. Kadim kültürlerin bıçak sırtından yürüyerek, icabında kana bulanarak zengin bir kültür oluşturdu. Yakın siyasi tarihte ise başlı başına bir kült yarattı. Siyasileşen Kürt kadınları vasıtasıyla... Dağdaki gerillasından şehirdeki aktivistine kadar kendini kimsenin beklemediği ölçekte aştı. Her siyasi hareket kendine eklemlenmiş bir kadın hareketi ve bu hareket pratiğinin belli bir sürecinden sonra da erkeklerden iktidarı talep eden bir kadın hareketi doğurduğu gibi şimdi sıra jin'lerde...

Kürt kadınları alanlara damgasını vurmuş, iktidarın korkulu rüyası olmuş, renkleri ve güçleriyle birçok şeyi yerinden sallamıştır. Newroz, Barış mitingleri ve benzeri eylemler söz konusu olduğunda aklımıza ilk gelen imge rengârenk giysileri içinde Beyaz Adam'a karşı yürüttüğü mücadelenin kazandığı çizgileriyle Kızılderili bilgeleri andıran yüzleri geliyor. Bir de yakın ve uzak tarihin bilinç dışından kopan acı ve isyan çılgınlıklarına

dönüşen o meşhur zılgıtları...

Onların acıları ve isyanları yeri göğü inletirken kılını dahi kıpırdatmayan, hiçbir aktiviteye katılmayan, hatta konuya ilişkin imza ve açıklamalardan da imtina eden birtakım sanatçılarımız nedense birdenbire jin'i keşfetti. Bu sözcüğün çekiciliğinden yararlanarak oryantalist bir bakış açısıyla yazdıkları, çektikleri eserlerle gündeme geldi. Hatta ulusal ve uluslararası mecralarda para ödülü dâhil her türlü övgüye mazhar oldu.

Bana kalırsa burada çok önemli iki ahlaki değer atlandı.

Dünyanın neresinde olursa olsun vicdan ve etik sahibi sanatçılar, üzerine kan damlamış alanlarda dolaştıklarında, bu türden sıcak sosyal meselelere yaklaşmış ve bunun etik sorumluluğunu yüklenmişlerse mutlaka aldıkları ödülleri o meseleyle doğrudan ilgili bir kuruma bağış yaparlar. İnsanlarını canını koydukları, uğruna binlerce kişinin öldüğü bu sıcak meselelerden gelen kazancı ceplerine bankalarına tahvil etmekten imtina ederler. Bu genel bir kural değil ama ondan da üstün etiksel bir kural!

ULU BİLGELER VE JİN

İkincisi de, velev ki oryantalist bile olsa o eser aynı zamanda onu yaratan sanatçıda da bir katarsis yani bir aydınlanma yaratır. Sanatçıyı o mesele hakkında her şeyi bilen bir "Allah" ukalalığına gark etmez. Öyle ya da böyle o sıcak alanın oyuncularıyla empatileri gelişir ve olaya bu gelişmiş empatiyle bakmaya başlarlar. Bu kendilerine ait söylemlerini ve eserin özgün savını yitireceği anlamına hiç gelmez. Aksine dünyanın gözü önünde cereyan eden bir meseleye, sanatçı duyarlılığıyla ifade edilmesi gibi değerli bir katılımı sağlar. İnsanların her gün binlerce kişinin öldüğü bir savaşa dair belki de yeni bir bakış açısı sunar. Ancak ele aldığı konuyu oryantalist sınırlar içinde dolanarak, sadece ve sadece kariyere, "Tanrısal" bir ukalalığa tahvil edenleriyse vicdanlar da tarih de fırsatçı olarak damgalar.

Eğer bir sanatçı eserini kendi adına da bir yolculuk olarak görmüyor ve o eseri yaratma süreci içinde bir katarsis yaşamıyorsa ortada gerçek, derinlikli bir eserden söz de edemeyiz zaten. Kendisi katarsisini yaşayamadığı gibi hem eserinin kahramanına hem de okuyucu ya da izleyicisine hiç yaşatamaz!

Bu çerçevede baktığımızda son dönemde markete giren iki edebi eserden Oya Baydar'ın Kayıp Söz'ündeki Ji-ya-n ile Mehmet Eroğlu'nun Ro-jin'inden ve Reha Erdem'in jin'inden söz etmeden geçmek mümkün görünmüyor. Gerek Mehmet Eroğlu gerekse Reha Erdem kendi alanlarında verdikleri eserlerde yeni diller, yeni katarsisler peşinden koşmuş, bunu yakalamış iki önemli ve değerli sanatçı. Mehmet Eroğlu'nun Issızlığın Ortasında Türk solunun ciddi katarsislerinin ifadesi olarak edebiyat dünyamızın yapıtaşlarından biri. Ha keza Reha Erdem'in birçok filmi de sinema mecrasında öyle!

Ancak hem Reha Erdem hem de Mehmet Eroğlu şimdiye kadar köşesinden kıyısından geçmedikleri bir meseleyi hem de ülkenin en sıcak meselesini en dişil, en seksi sözcüğü merkezinde acele biçimlendirme çabasına yukarıdaki nedenlerden ötürü sıcak bakmak benim için biraz zor!

Jin'de hem iktidarı hem de Jin'i yargılayan Erdem, Kürt sorununun "ulu bilge"si olarak işaret parmağını sallayarak bize "doğru"yu gösterdi. Üstelik bunu, tek kurtuluşun ölüm olduğu savı üzerinden ve bütün oryantalist öğeleri kullanarak yaptı. Karakterler, olay örgüsü bu "ulu bilge"nin buyruğu doğrultusunda yol aldığından ötürü fantezi ile gerçekliği ne yan yana ne de iç-içe göstermeyi beceremediği gibi, kahraman ile

antikahramanın antagonizmasını es geçmekte de beis görmedi. Film de kahramanı Jin gibi savruldukça savruldu. Ama oryantalizmin iyiden iyiye geçer akçe olduğu festivaller dışında tabii... Oralardaysa başta para ödülleri olmak üzere her türlü övgüye mazhar oldu.

Bu gelenek modern edebiyatımızda bana kalırsa Kar romanıyla Orhan Pamuk'ta doruk noktasına zaten ulaşmıştı. Hani olayı, mekânı, insanları Batılıların görmek istediği ölçekte ve portrede gösterdiği için yere göğe sığdırılmayan Orhan Pamuk tavrında... Türk edebiyatının son dönem en değerli eseri olan Benim Adım Kırmızı'yı da, kendi hayatını anlattığı İstanbul'u da gölgelemek bahasına olsa da!

Rojin Mehmet Eroğlu'na kaybettiği ivmeyi yeniden kazandıracak mı, emin değilim! Olsa olsa Türk solu katarsisini çok iyi anlatan Sessizliğin Ortasında kitabının kötü bir Kürt izdüşümü olarak anılacak gibi görünüyor.

Bütün bu isimler arasında en patolojik olanı ise bana kalırsa Oya Baydar...

YA "ULU BİLGE" YİNE MODAYA UYARSA?

Bir dönemler siyasi bir harekete önderlik yapmış, verdiği kararlarla, söylemleriyle insanların hayatını etkilemiş, peşinden sürüklediği insanların bedel ödemesine yol açmış bir politikacı olarak kolaylıkla trendy olan trene atladı. Kürt meselesini bugüne değin gözardı eden, onun esamisini bile okumayan sol bir görüşün önemli lideri olarak bu konuda ciddi bir özeleştiri bile yaptığını hatırlamıyorum. Bu açıdan yazdıkları ve çizdikleri en azından bende şu soruyu doğuruyor. Ya aynı biçimde binlerce insanın hayatını etkilemiş siyasi bir hareketin lideri olarak, hatalarıyla sevaplarıyla geçmişiyse hesaplaşmak ve hatta hatta kitlelere bunun hesabını vermek yerine, sanki piyasaya çıkmış yeni bir yazar hafifliğiyle atladığı Kürt meselesinden başka savunulara da aynı kolaylıkla atlarsa?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya Bülent Ersoy o düştüğü yerden kalkamasaydı

KALİ KAR 23.12.2013

Düşen düşene.

Yolsuzlukların, hırsızlıkların, mafya ile iç içe geçmiş bir "**milli irade**"nin yerçekiminin insafsız kanunu karşısında, rahat koltuklarında seyirci ataleti içinde izleyen bizlere daha çooook düşüşler bahşedeceği açık.

Ama bu hara hurra içinde birinin düşüşü var ki ağzımı yüreğime getirdi. Biricik divamız **Bülent Ersoy**'un düşüşüydü bu...

Ya Bülent Ersoy'umuz yerden kalkamasa, diye nefesim kesildi.

Hakikaten geçmiş olsun. Hem de çok geçmiş olsun.

Onsuz bir Türkiye düşünemiyorum kendi adıma... Hele her şeyin sonuna kadar maçoлаştırdığı, tek tipleştirilmeye çalışıldığı bütün renklerin milli irade ırmağında soldurulduğu bu aralar! Siyasetin de

siyasetçilerin de dibe vurduğu şu günlerde herkes bir yana o bir yana benim için!

Neden mi?

Zira o bizim bilinç dışımız, kastrasyon tarihimiz ve maço ruhumuzun katarsisi. Yani hayata dair herkesin ruhunda öyle böyle var olan iğdiş olma korkumuzun ve de hâlimizin, maçoluğun toplumsal mecramızda en renkli kırılma noktamızın, aydınlanmamızın ifadesi!

Lady Gaga’mız, **Michael Jackson**’ımız...

Ama gel gör ki onun yapıbozumcu yanını görmek yerine, ipin ucunu kaçırmış bir taransseksüel, karikatürize bir karakter olarak algılamakta diretiyoruz bu eşsiz divamızı...

Belki farkında olarak ya da olmayarak sınırları zorlayan, **askerlikle, Deniz Gezmiş, 12 Eylül darbesi**yle ilgili olarak söyledikleriyle birçoğumuza taş çıkartan bir cesaretle, tehlikeli sulara yaptığı kısa ama sert dalışların, kıyafetlerinin ve görüntüsünün eksejere hâlinin, evliliklerinin yanı sıra varoluş yolculuğuna bu kadar hâkim olan Ersoy gibi yapıbozumcu bir karakteri, ortalama bir algı içinde yargıladı çoğumuz... Ona düşkünlük yaftası yakıştıranların asıl kendi düştükleri gafletin zerre kadar bilincinde varmadan divanın sahnedeki düşüşü karşısında zavallı ve güdümlü kahkahalarını attılar yine. Sosyal medyada bu düşüşün imitasyonlarını steril zekâlarının kanıtı olarak yayınladılar bir de...

Oysa bu düşüş bana bir kez daha, sanatçının o her şeyi, herkesi aşan pozitif şizofrenisini **Zeki Müren**’den daha samimi ve cesurca devir alıp yeniden biçimlendiren muhteşem divamızın yarattığı kültün ne denli değerli, ne denli ışıltılı olduğunu hatırlattı. Ve de günün birinde onu da kaybedebileceğimiz korkusunu!

FULÜ VE DAR BİR HAVA DELİĞİNDEN GEÇEN DİVALIK

Pederşahi geleneğin bilinçdışı sadist ve sadomazoşist ifade biçimi olan Türk Sanat Müziği’nin o fulü ve dar hava deliğine muhteşem sesiyle ve aykırı duruşuyla tutunarak kendine özgü bir varoluş yarattı Ersoy. Her ne kadar bu sadist ve sadomazoşist zemin üzerinde var olduysa da çoğumuzdan daha sağlam durdu hayat içinde... Hem de hedonizm ve dindarlık gibi iki ucu nevi şahsına münhasır bir biçimde buluşturarak yaptı bunu! Mücevherlerinin, de kıyafetindeki abartının da, evliliklerinin de aynı aykırılık ve başkaldırıdan beslenen Bülent Ersoy’un, tam da bu nedenlerden ötürü düşüşünü bir gülmece meselesi hâline getiriyorsak bu hâlâ algımızın, insanlık olgusuna bakışımızın, yaratıcılığa, özgürlüğe karşı takındığımız ve giderek habisleşen tutuculuğumuzun kendisinin giderek gülünesi bir hâl almasının işaretidir!

Tuhaf detaylar, ağırlıklı uyumlar ve çekingен uyumsuzluklar üzerinden oluşturulan geleneksel modanın, giyinmenin kurallarını kafasına göre yıkarak, ülkemizde **Semiha Berksoy**, uluslararası alanda **Liberace**, **Michael Jackson** ya da **Lady Gagavari** bir yapıbozumculukla kendi bedeni, tarzı üzerinde sadece kendi tasarrufuna göre davranan Ersoy’la biz ötekileri zaman zaman karşılaştırdığımda, çevrenin estetik değerlerine teslim olmuş kendi moda mahkûmiyetimizin zavallılığını hissederim her zaman.

İnançlı biri olarak bu mücadeleler, engeller, aşağılamalarla dolu yolculuğundan bir diva olarak çıkmayı başaran, karşısına aldığı geleneklere ve genel geçer inançlara teslim olmadan ve sadece ve sadece bunun hesabını Tanrı’nın dışında kimseye vermeye mecbur olmadığına abartılı dışavurumu olsa bile o meşhur dindarlığının, belki de bu yüzden bana ilaç gibi gelir çoğu zaman. Özellikle de bi çok şeyin kavgasının “**din**” üzerinden verildiği şu günlerde... Üstelik, hırsızlıkları, mafyöz ilişkileri faş olunca, kendi çıkarlarına göre çoktan kastre

ettikleri o dindar yapının zarar göreceği iddiasıyla savaş çığlıkları atanlardan, timsah gözyaşları dökenlerden daha sahici gelir!

BİLİNÇSİZLİĞİN HEDER ETTİĞİ MUHTEŞEM AYKIRILIK...

Biliyorum!

Diva hiçbir zaman bir **Elton John** gibi asla aktivist olmadı. Yaptığı kısa süreli dalışlardan öte gelecekte olacağı konusunda bir emare de göstermedi. **Lady Gaga**'nın felsefi derinliğiyle hiç ilgilenmediğinden de zerre kadar kuşum yok. AIDS gibi ilete kendini adamak gibi dertleri de olmadı. Dersim'den, Artvin'den ya da Edirne'den yoksul çocukların hamiliğine de soyunmadı. Yani kendi bedeni, tarzı, tavrı, giyimi kuşamı, evlilikleriyle ilgili bu denli yapıbozumcu olmasına rağmen sosyal ve toplumsal bir sorumluluk alma konusunda hiçbir hassasiyet göstermedi ve yapıbozumcu yapısını çoğu zaman ama çaresizce geleneksel forma eklemlenmeye çalıştı. Bu nedenle her ne kadar yapıyı bozsa da bunu bilinç düzeyinde bir yapıbozumculukla asla ve katla birleştiremedi. Belki bu yüzdendir ki, muhteşem yapıbozumculuğu bilinçsizliğin gölgesinde kaldı. Dünya çapında bir külte dönüşemedi. İşte o yüzdendir ki hiçbir zaman geleneksel algı için de çok fazla tehlike arz etmedi.

Ama olsun!

Yapıya dokunmanın tabu hâline getirildiği ve bu tabu nedeniyle giderek yıkımın hızlandığı, moral değerlerin içinin boşaltıldığı, şahsi yağmaların gırla gittiği bir ülkede her şeye rağmen ve her döneme rağmen yapıya uymayan o görünür yanı beni teselli ediyor. Ona baktıkça bu hâliyle bile gözlerim ışıltıyor...

İşte bu nedenle bin şükür ki diva kısa bir düşüşten sonra daha önceki düşüşlerine rahmet okutan bir şekilde ayağa kalktı ve bizi onsuz bırakmadı.

Allah uzun ömür versin, başımızdan eksik etmesin!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Postmodern küfürler, içi boşaltılan aykırılıklar, entel, ezik ve şimdi de...

KALİ KAR 30.12.2013

Birbirimizin yüzüne tükürürcesine haykırdığımız kavramların altında gerçekte ne yetenekler ne zekâlar ne hayal kırıklıkları gizli oysa.

Egosunu tükettiği malların kalitesiyle besleyen, tükettiği ve kazandığıyla kendini biçimlendiren güruh merkeze yerleştikten beri bu aşağılayıcı kavramlar hızla ve acımasızca türedi arka arkaya.

Önce doğudan gelip büyük kentleri saran varoşların kültürü olarak arabesk sıfatı girdi hayatımıza. Aşağılayıcı, ötekileştirici olarak kullanıldı bu sıfat. Oysaki zamanın en zengin, ön güzel sanat tarzlarından birinin adıydı İspanya kıyılarında...

Ama akli evvellerin yaptığı bu yakıştırmayla artık hepimiz için arabesk olmak ve olmamaktı mesele... Arabesk tarafında kalanlar gayya kuyusundan çıkamayacak kadar lekeli, kirli ve tuhaftı olmayanlara göre.

Batı-Doğu arısında sıkışmış ve çoğunluğun köylü olduğu bir toplum olarak ruhlarımızın bir metre derinliğine indiğimizde hepimiz gırtlığımıza kadar arabesklik oysa. Ve giderek katlanarak artan günümüzde de hatta...

Kenti saran arabeskin kentin merkezine geçmeye hazır, iştahlı ve de tutkulu ve de cesur bir gençlik potansiyeli taşıdığına üstünü atlayarak, ülkenin bu değişmek isteyen dinamiğini aşağılayarak, onu arabesk küfrüyle yaftalayarak kendi egomuzu, idimizi, bencilliğimizin cilası olarak kullandık. İçinde kendine göre bir zarafet, yaratıcılık taşıyan bu sıfatı, küfür hâline dönüştürdüğümüz andan itibaren kaybettiğimiz inceliğimizin, zarafetimizin cilası olarak kullanmaktan imtina etmeden hem de! Ama o cila ne yazık ki hiçbir zaman hilelerimizi, bizim kendi araf hâlimizi, toplumsal ve kültürel güdüklüğümüzü örtmeye yetmedi. Ki bu ruh hâlimizdir, hepimizi bugün önünden kalkmadığımız tv dizileriyle, bize reva görülen tartışma programlarıyla, haber saatleriyle, pop kültür adı altında sunulan yüzeysellik, bir şantiyeyi andıran kentlerimizle kolaylıkla uzlaştırdı.

ARABESK HEPİMİZİ BİR PARÇA ARABESKLEŞTİREREK ÖCÜNÜ ALIYOR...

Köyden gelen dinamiği aşağılayıp öteleyen herkes onların etkilediği ve eklemlediği kültürün, sistemin, siyasetin, eğitimin ve tüm üst yapının bir parçası hâline geldi. Yani arabesk herkesi arabeskleştirerek çok fena hâlde öcünü almayı başardı.

Çünkü aşağıladığımız bu kesim bizim tahmin edemediğimiz kadar cesur, üretken, kendi düzleminde yaratıcı ve tutkulu, tutkuluydular... Öylesine tutkuluydular ki kendilerini merkeze taşımaya başarak hepimizi etkilediler.

Ve ruhumuz, kendimiz, bilincimiz arabeskleştikçe bu kez aydın sınıfını, sanatı, sanatçıyı aşağılayan bir sıfat üretiverdik hemen. Bu kez kıskançlığımız bu arabeskleşmeye direnen, daha rafine, eve evet elit, hayata bir adım önden bakmaya, bir metre derinden sorgulamanın peşinde olan sanatçı ve aydınlarla aramıza sınır koymaya başladık. Bizim gibi hemen teslim olamadılar diye... Entel dantel dedik ve onları kirli sakallı, küpeli, hızlı, tuhaf giysili tipler olarak aşağılayarak aramıza o derin ve güvenli sınırı çekiverdik. Para ve kariyer yerine, sahip oldukları hikâyeyi, dünyaya giderek hâkim olan rezaleti bir nebze değiştirmeye katkı sağlar diye anlatmak istediği derinin peşinde olan insanları aşağıladığımızı bile bile... Onlara, şaşalı yaşamın dolayısıyla da medyanın ve patronlarını göz bebeği olmadıkları için köyün delisi muamelesi yaptık. Oysa bütün bu entel dantel dediklerimiz hikâyesinin derinliklerinde gizliydi dünyanın ümidi ve de o ince vicdan çizgisi!

Bütün bu olup bitenler karşısında büyük bir hayal kırıklığı yaşayanlardı oysa yaftaladıklarımız. Canhıraş bir parçalamaya, kırmaya, kapmaya, gaspa ve ilkesizlik üzerinden yürüyen bir var olma, kazanma ve başarıya paranoyası karşısında şaşıp kalanlar... Vicdanlarının ağırlığı adımlarına, ellerine yansıyanlar... Dipten dibe bir bilgelik, efendilik, ağırlık taşıdıkları için bu havuza atlamayıp çevresinde şaşkın şaşkın dolaşanlar...

Onların adıyla ezik oldu. Üstelik bu kez, daha önceki arabesk, entel-dantel ötekilemesi ve aşağılaması taşıdığı sınıfsal ya da sosyal özellik yerine tepeden tırnağa, en alt sınıftan en üst sınıfa popülerizmin janjanı için kendini parçalamayan, atlamayan, aşırı bir iştahla saldırmayan herkesi kapsadı ezik sıfatı.

İnsanoğlunun yarattığı dil üzerine ya da bir başka deyişle insanoğluyla dil ilişkisi üzerine en fazla kafa yoran filozof Derrida ile biraz haşır neşir olmanın toplumsal bilinçaltının kendini ayırıştırıran bu türden sıfatlara kuşkuyla bakacağı açık.

Günümüzde bu deformasyon ya da metamorfoz siyaset dili ve sıfatları üzerinden kendini tekrar ediyor. Çete, in, itibar, ben, sen, kâr sözcüklerine doldurulan tehlikeli içeriklerle yeni bir dil oluşturuluyor, olayı ve olayın ana manasını atlayarak, kutsallaştırma hedefli olarak sıfatlar değiştiriliyor, eğiliyor bükülüyor. Siyasi savaşlar dil, dildeki sıfatlar ve özneler üzerinden tahrif ediliyor.

Peki, bu toplumsal bilinçaltının dilsel silah hâline getirdiği kadına, ötekiye, azınlığa karşı kullandığı dil karşısında ne yapmak gerek?

Sunulanları parçalayıp yapıbozuma uğratma ustası olan Derrida'nın söylediği gibi sunulan metni parçalamak, içinde sakladığı farklı anlamları ayıklayıp bulmak, onun bize öğretilen sözcük tanımıyla sınırlı kalmayıp altındaki saklı anlamları bulmak ve bu saklı anlamlar üzerinden düşünmek gerek.

Geleneğin yarattığı ayrımcılıklar, ötekilemeler, aşağılamalara dayalı üretilen sözcüklerin yanı sıra yanibaşımızdaki arkadaşımızın, sanatçımızın, siyasetçimizin, annemizin, babamızın, arkadaşımızın, eğitim sistemimizin yarattığı yeni ama eskisi kadar ötekileştirici, aşağılayıcı sözcüklere karşı bir hafiye kadar dikkatli ve uyanık olmak gerek.

Unutmayalım ki insanı ve onun düşünce yapısını sözcükler kurar. Sözcüklerse tıpkı bir oyun gibidir. Koyduğun kurala göre çok hızlı biçim alır.

Zira ağız belki de en hareketli, en esnek organımızdır!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yılbaşı süsleri ve şifreleri...

KALİ KAR 06.01.2014

Yılbaşı süsleri ve şifreleri... Yaşanan bütün siyasi ve sosyal karışıklığı çok parlak, bu nedenle göz alıcı ama anlık ışıltısıyla sarmalamaya çalıştı yılbaşı süslemeleri... Kadim Noel ikonlarının yerini alan yeni kitch ikonlar olarak bizi kuşattı yer yer.

Bu kitch ikonları, oluşturdukları yapay, ancak göz alıcı ve uçarı ışıltıyı nafile içselleştirmeye çalıştı. Post-modern olan her şeyin yaptığı o anlık tutsak ederek başını döndürme ve kendine yabancılaştırma duygusunu bu yıl da yine beceriksizce talep etti bizden.

Gezime **St. Antuan Kilisesi**'yle başlamıştım.

Yılbaşı denince akla ilk gelen, sosyetenin ve turistlerin, kimi zaman nefesi daralmış herkesin kendini attığı St. Antuan, artık belli bir estetik değer kazanmış ikon sanatıyla günümüzün ucuzun ucuzu kitchinin iç içe geçtiği, yan yana durduğu en çarpıcı mekân zira. İsa'nın doğumunu konu alan meşhur samanlık temsili karşılıyor önce.

St. Antuan'ın mistik aurasına hakikaten çok şey katan o muhteşem duvarlarının dibindeki samanla döşenmiş platformda Hz. Meryem ışıltı saçan bebek İsa'ya bakıyor. Ama sarışın İsa algısının gidip dayanacağı en uç noktayı bile aşmayı beceren bir sarışın İsa! Sarıya boğulmuş İsa ikoncuğu, üstüne üsluk yaldızlı simlerle, kumaşlarla giydirilmiş. Onu sarışınlığın çıkabileceği en üst noktaya çıkartma çabasıyla elinden geleni ardına

koymamış. **İsa'nın, Doğu'lu olarak bir siyah mıydı, yoksa tipik Batılılar gibi sarışın mıydı**, tartışmasının esamisinin uğramadığı çok belli! İsa'yı gerek resimde gerekse ikonlarda Batı değerlerinin simgesi olarak her yıl yeniden tasarlayan daha da sarışın olarak satan günümüz kitch ikon marketinin şaheseri yaratılmış bir bakıma. Gözleri de, tabii ki masmavi...

Oysa, günümüz kolay ve kaba sanatının ve hâkim ideolojik imgelerini samanlıkla döşenmiş platformdan söküp attığımızda geriye kalanlar St. Antuan'ın mistik yapısına ve harika mimarisine çok daha yakışacak. Belki de bizi, modern takvimin sıfır noktasıyla yoğun duygularla buluşturacak.

ÇARMIHA GERİLEN DEĞİL, BOĞULAN İSA

İçeri girdiğinizdeyse üzerine çöken yapay ışıltıdan boğulmaya çalışan bir St. Antuan'la karşılaşıyor insan. **Pietro Conti**'nin yaptığı ve geç Rönesans resminin tüm özelliklerini ve ustalıklarını taşıyan tablolarındaki Rembrandvari o büyümlü ışığı zalimce öldüren bir led ışıklanmasına teslim olamamak için direniyor bu harika yapı. Basit, abartılı simli, yaldızlı süsleme şeritleri bir idam halatı gibi sarmalıyor salondaki muhteşem sütunları, tabloları, ikonları ve mozaikleri...

Kiliseye girince sol tarafta kalan ikinci bir doğum kompozisyonundaki Disneyland tasavvuruysa insanı farkında olmadan eğlendiriyor. Birtakım hayvanların oyuncak dünyası modellemesiyle yapıldığı belli. İnsan figürleriye Betlehemli çobanlardan çok sömürgelerden yağmaladıkları altınları sırtlamış Meryem'e ulaştırmaya çalışan sarışın, mavi gözlü Vikingleri, Keltleri, Germenleri çağırıştırıyor.

Yaldızların, yaldızlı kâğıtların, tüllerin, led lambacıkların ışığı yayma konusunda kıran kırana girdiği savaş alanına bakınca, modern ya da post-modern sanatın sadece sergi salonlarına ve holding prestijinin insafına terk etmiş olan toplumsal zavallılığımızı bir kez daha su yüzüne çıkıyor.

Ve bu temsili alanın önünde fotoğraf çekirmek için bekleyen kuyruğa arkamda bırakarak İstiklal Caddesi'ne çıkıyorum. Gökyüzünde tabii ki yeni bir şey yok! Her şey sokaklarda geçiyor son zamanlarda çünkü Beyoğlu'nda, sis ve gaz fonunda... Ve de yılbaşı gecesinin de böyle olacağına dair koku var ara sokaklarda...

Artık kanıksamaktan öte tuhaf bir ayrıntı olarak yılın sonuna kadar tepemizde asılı kalan led ışıklanmasını bakınca Beyoğlu'nu Beyoğlu yapan o muhteşem azınlık kültürünü iyiden iyiye boşamış olduğu anlaşılıyor. Hem Hristiyan azınlık hem de yılbaşını kutlamayı seven Müslüman azınlıktan söz ediyorum! Oysa sabahlara kadar süren karnavalların, dansların, coşkunun ana mekânı olduğunu yakın tarih okumalarımın biliyorum.

KAMYONET ŞOFÖRÜNÜN UNUTTUĞU TAKSİM

Taksim!

2013 yılında dünyanın en ünlü meydanı olan, bizdeyse her daim baş tacı olan Taksim...

Gözüme uzaktan beyaz led lambalarından tasarlanmış belki de uzaktan olduğu için güzel göründüğünü düşündüğüm bir çam ağacı iliyor ve heyecanlanıyorum. Tam da az önce eksikliğini hissettiğim modern, post-modern her neyse belli bir bilinç ve estetik kaygı gözetiler yapılmış bir kitchin örneği gibi geliyor bana zira...

Evet, yanılmıyorum. Kürelerden oluşmuş ve bence kendi tarzında çok güzel bir çam ağacı... Ama o mahzun ve küskün duruşu var ki onun bu gizil dilini **Gezici** olarak hemen anlıyorum. Bir beton sahrasında unutulmuş ve kendisini almaya gelen kamyonet şoförünü bekliyor! Hakikaten bekliyor. Oraya ait değil. **Hiçbir şey kendini bu hâliyle buraya ait hissedemez**, diye bas bas bağılıyor zaten. Sosyal ve kent tarihinin üstünden buldozer

geçtikten sonra adı konmayan bir yere bırakılan mekânda unutulmuş bir nesne gibi şaşkın! Sonra uzaktan iki tane daha görüyorum. Tek boyutlu olarak bir elips öteki de daire üzerinden tasarlanan iki çam ağacı daha... Biraz aceleye gelmiş duygusu uyandırsalar da fena değiller. Ama onlar da taşınma sırasını bekliyorlar. Konacakları, kök salacakları gerçek bir mekânı sanki... Kendilerini gelip alacak kamyonet şoförü abiyi yani!

Sonra gözüme lambaları bozulduğu için karanlığa gömülmüş bir başkası çarpıyor. Bu, kamyonet şoförünün onları almayı tümünden unuttuğu duygusunu uyandırıyor bu kez!

Meydana unutulmuş bu hiç de fena olmayan kitch ikonlara bakınca ortaya çıkan şu paradoksa gülmeden edemiyorum.

Gerçek ve değerli bir tarihî dokuyu ucuzun ucuzu kitchlerle berbat ederken, belli bir sanat düzeyi yakalamayı başarmış bir kitchi, tuhaf bir beton çölüne çevirdiğimiz alana bırakıp gitmek! Eldekileri bile asgari bir uyum içinde biraraya getirmeyi becerememek! İki yanlı sakatlamak, içi dışılaştırmek.

Hayır! **Anne barbar olanlar şehrin sahipleri, ben değilim**, diye mırıldanarak Gezi Parkı içinden, en yakın aktivist tarihimin anılarına ve fotoğraflarına dalarak Şişli'ye doğru yol alıyorum.

Ve görüyorum ki doğru hesap orda!

On metrelik aralarla Nişantaşı'ndaki ana caddeleri boydan boya kaplayan ışıltılı süslemeler açık. Net bir süsleme dili kurulmuş burada!

Bize, bu yolun iktidara giden en ışıltılı yol olduğunu söylüyor.

İktidarın o cazibeli ışıltısına bizim de dâhil olabileceğimizi fısıldıyor.

Ardımdan gelenleri böyle ışıltılı ve şaşalı bir iktidar yolu bekliyor diyor Sarıgül!

Tereddütsüz, ısrarlı, kafası karışık olmadan ve bütünsel bir dil kurarak.

"**Çare**" Sarıgül diyor Şişli'nin yılbaşı imgeleri.

Bir kez daha nefesim daralıyor ve kendimi bütün bunlara şaşkınlıkla bakan, hatta bir parça sinmiş olan ve arkadaşımın yeni taşındığı **Tatavla**'ya (**Kurtuluş**) atıyorum.

31 Aralık'ta bütün bu süsler ve şifrelerini yılbaşını kutlamak için Taksim'e ve Şişli'ye akın akın gelen insanların coşkusu ve heyecanı yutacak. Ama ben elimdeki adresi ararken herkesten önce gerçek Noel yortuları, karnavallarının içine düşüyorum.

Zira bu denli provoke olunca kendi illüzyonumu yaratmadan edemiyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rıza Sarraf'tan kahraman türer mi

KALİ KAR 13.01.2014

Geçmiş örneklerinden çıkarsama yaparsak buna pek de evet demek mümkün görünmüyor.

Ancak eşi **Ebru Gündeş**'in bu savrulmadan daha güçlü bir kadın olarak çıkacağı kuvvetle muhtemel. Bu öngörüm dayanağını yine geçmiş benzer örneklerden alıyor.

Belki daha fazla örnek vardır ama ben üç benzeri net hatırlıyorum.

Nur Sürer- Sarp Kuray, Sibel Can- Sulhi Aksüt, Yeşim Salkım- Hakan Uzan...

Kendi alanlarında önemli savaşlar vermiş, kariyerini pekiştirmiş, en âlâsından var olmayı başarmış üç kadın! Ancak bu üç kadının da kendi güçleriyle yetinmeyip kalubeladan beri toplumsal bir semptomaya dönen "**daha, daha ve daha**"nın baskısına dayanamayarak sevgili, koca gibi tehlikeli erkek mecralarında bir dönemin ünlü, zengin ve güçlü olan erkekleriyle gündeme geldiklerini hatırlayınız. Gücün cazibesine kapılarak bu erkeklerle evlenebilmek için inanılmaz mücadeleler vermiş, hatta hemcinsleriyle olmayacak kavgaları hepimizin gözü önünde kimi zaman saç saça baş başa yaşamış, sonra "**beyaz atlı prens**"leriyle mutlu sona ulaşarak güçlerine güç eklemişlerdi.

Beyaz atlı prenslerin prensesi olduktan sonra mutluluk ikonları olarak boy boy sayfalarda görünmüş, haset edenlerin mum gibi erimesinin müsebbibi olmuşlardı. Kadınlarda patolojik olarak maalesef süren ve de güce tapan kadının zayıf erkeği bünyesinin asla ve katla kabullenmesinin zehirlenmesini yaşadı üçü de...

Ama sonra bu üçünün de yaşadığı peri masalı nasıl olduysa bozuldu bir anda.

TEHLİKENİN CİNLERİ TACİ ELE GEÇİRİRSE?

Tehlikenin cinleri prenslerin ışıltılı taçlarını bir anda ele geçirip onları suçlu kurbağalara dönüştürdü gözümüzün önünde. Prenses havasına giren kadınları, bu kadersiz andan itibaren artık sadece kendileri için değil prensleri için de var olma savaşıyla baş başa bıraktı. Hikâyemizdeki kadınlar bu kez de o akıcı, doğurgan ve diretken enerjilerini ikisi için seferber etti. Ama bunu yaparken belki de esas olarak tam da bu sırada bireyin kendi özgül gücünün, saf sevginin ayırdına vardı. Bu anlamda, kadın kahramanlarımız kendilerini yeniden yarattı.

Nur Sürer hapisteki kocası için adalet arayan bir aktiviste dönüşürken, **Yeşim Salkım** alt sınıftan, sade bir aşka yelken açma cesaretini gösterdi. Zira hayatta kalacak, saygı görececek gücün, kendi varlıklarıyla, karakterleriyle, geçmişleriyle, tecrübeleriyle zaten içinde, tam merkezinde olduklarını bir kez daha keşfettiler.

Muhtemelen **Ebru Gündeş**'in yolculuğu da böyle bitecek!

Rıza Sarraf'ın tutuklandığının ertesi gün gittiğim her yerde onun acı, isyan, aşk, ıstırap, romans dolu şarkıları bunun ilk ispatı gibi...

İkinci ispatıysa açık görüşmeye vizyonu kurtarmak adına kendini zorlayarak gitmek yerine, istemediği için gitmemesi.

Her kadın ya da erkek sevgilisiyle ayrılmayı düşündüğünde ya da böyle defacto durumlara düştüğünde kolay kolay şunun ayrımını yapamaz.

Ben onu mu istiyorum yoksa sosyal ve ekonomik olarak temsil ettiği değerleri mi?

Eşinin, sevgilisinin o saf, kendi hâli ilişkinin merkezindeyse zaten sorun yok! Verilecek bütün savaşı zaten vermiştir ve de vermeye devam eder o kadın!

Yok eğer şu ya da bu açıdan riskte olan sevgilinin sosyal ve ekonomik olarak temsil ettiği değerler onun salt, saf en arı hâliyle kendisinin, kişiliğinin önüne geçtiği bir ilişki sözkonusuysa ve esas olarak benim derdim de bunlardan kopmamak gibi bir hâlden kaynaklanıyorsa o zaman sorun zaten bende! Bana haz veren, toplumsal statümü, başarı çıtımı, prestijimi cilalayan bu değerlere nerede ve nasıl paçayı kaptırdığının tarihinde!

Bu değerler hayatımda çıktığında ben neyim, ne olurum, çevremde nasıl algılanırım?

Bunlardan kendimi soyutlayarak yeni bir yolculuğa var mıyım yok muyum? Bir başka ifade biçimiyle, sadece kendi üzerimden, kendi tanımıyla, kendi var olma alanıyla, onun katma değeri olmadan yolculuğumu sürdürebilecek güçte miyim, değil miyim?

Güçlü her kadının ve de hatta ve hatta erkeğin de tartışmasız bu soruya cevabı evet olacaktır.

*Evet, dürüst, kendime karşı dürüst olursam esas olarak onun temsil ettiği değerlere bir bağımlılığım oluşmuş ve ben bunu aşabilecek güçteyim, diyor ise işte herkesin tam da kahramanın düşüşe geçtiğini düşündüğü bu noktada onun için zorlu yolculuk bir kez daha başlamıştır. Muhtemelen bu hesaptan kaçmadığı için de yeni ufuklara doğru yol alacak ve bu yolculuktan salt **kendi** olarak daha güçlü çıkacaktır.*

Yok, bu soruları ayrıştıramayacak, yanıtları netleştiremeyecekse o karanlık ve müphem kaos içinde bir ileri, bir geri yalpalanacaksa zaten o zaman hap çoktan yutulmuş demektir.

ÇAKMA SİNDİRELLA GERÇEK BİREYE DÖNECEKSE EĞER...

Bu anlamda fakir bir gecekondundan çıkarak gözümüzün önünde, durum gösteriyor ki çakma bir Sindirella'ya dönüşmüş olan **Ebru Gündeş**'in hayatından **Rıza Sarraf**'ın kattığı değerlerin ve temsil ettiklerinin çıkması onun kariyerinden, gücünden çok fazla şey eksiltmeyecektir. Olsa olsa sofrasından, eteğinden, çevresindeki yalakaları, çıkarıcıları ve günlük yaşam biçimindeki abartıları azaltacaktır. Ama ona, gücünü bir erkeğin temsil ettiği değerler üzerinden cilalama arayışının, hayatın o derin ve ciddi varoluşu içinde uçar ve sahte ağırlığından öteye geçmediğini öğrenme şansı verecektir belki de!

Ancak ne yazık ki **Rıza Sarraf, Sarp Kuray, Hulki Aksüt, Hakan Uzan** örneğinde olduğu gibi bir daha eski ışıltısını kazanamayacak, merkez olmaktan çıkacak ve bir sürü yaramazlık yaptıktan sonra yuvaya dönen evin büyük oğlu olarak eşinin göstereceği şefkat kadar var olacaktır.

İşte bu nedenledir ki, başbakanımızın Sarraf için söylediği, **bu memleket için hayırlı işler yapmış, faydası olmuş iyi bir delikanlı** minvalinden sözleri dahi onu kahraman yapmaya yetmeyecektir. Üstelik olayın çapı, içeriği ve bu içerikteki kullanım biçimini gözönüne aldığımızda Sarraf'ın kahraman olmak bir yana bir kurban olarak eve dönme ihtimaliyse hiç de az değildir.

Kısacası hele hele tacı elinde tutanların oğullarının sözkonusu olduğu bir oyunun yer aldığı mecrada, mutlaka ve acilen ihtiyaç duyulan günah keçisi olarak kurban edilmeye en uygun kişi olacaktır.

Zira bu tür tehlikeli ve büyük oyunlar, deşifre olan kişiye ikinci kez asla şansı vermez!

Bunun en büyük, en şaşıla ve en acı örneği ise **Abdullah Çatlı**'dır.

Allah sonunu benzetmesin.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Terk edilen sevgilinin yolculuğu ve biz tanıkların bilinçdışı saldırganlığı...

KALİ KAR 27.01.2014

İptal edilerek başkasının hayatına eklemlenmiş bir hayat varsa ortada eğer, bu eklem koptuğunda yaşanılacak olan hezimet bütün tanıkların gözünün önünde gerçekleşecektir, an be an... Ve de eklemlenmiş bu hayat, sözkonusu bir iktidar ve ona kayıtsız şartsız bir tabiyet hâlindeyse yine eğer, terk edilmiş olanın kaldırılamaz ağırlığı da bu ilişkideki eşitsizlik oranında bir vahamet kazanacaktır.

François Hollande ile legal sevgilisi **Valerie Trierweiler** ve de illegal sevgilisi aktris **Julie Gayet** aşkında olduğu gibi...

Evlilik dışı legal ilişkilerin en büyük handikabı, kapitalizmin yücelttiği çekirdek aileyi sarıp sarmalayan o korumacı kollarının şefkatinden mahrum olmasının yanı sıra iş, ilişkinin bitme noktasına geldiğinde terk edilenin hayatının tam bir trajediye dönüşmesidir. Üstelik onu sarıp sarmalamaktan uzak olan çekirdek ailenin hukuki nimetlerinden mahrum kaldığı gibi üstüne üslük dönüp dolaşıp aynı kurallara takılarak tökezlediğinden düşüşü de çok sert olur. Bir bakıma tutkunun ve onun ateşiyle kuşatılan aşkın o sınır tanımaz, özgür eylemi olarak yaşanan gayri resmî birliktelikler, terk edilme ve aldatma ilişkisi yaşandığında çağımızın geleneksel algı, yargı ve normları karşısında bir kelebek kadar savunmasız kalır. Geniş kitlelerin geleneksel değerlere uymanın bedeli olarak ödedikleri paramparça bir bilinçdışının biriktirdiği toplumsal saldırganlık karşısında savruldukça savrulur.

ÇARE, HUKUKUN SANAL ARINMASINA SİĞİNMAK MI YOKSA?

Her türlü norma, geleneksel algıya, baskıya karşı durmayı göze alan dik bir duruşla yaşanan aşk, günü gelip terk edilme eylemiyle bittiğinde, o ezik, silik, genel, kalabalığın üç aşağı beş yukarı birbirinin benzeri kişisel tarihinin biriktirdiği sinsi oç alma duygusunun insafsız cümleleri iştahlı bir infaza dönüşür. Bu infaz yazılı ve görsel ve dijital medyadan mahalle arası, ayaküstü sohbetlerine habis bir ur gibi yayılır da yayılır.

Terk edilen aşkıyla gelmiş, bütün toplumun karşısına sadece ve sadece aşkı ve tutkusuyla çıkmış, başkaldırısını da, duruşunu da, kendisini de bunun üstüne kurmuştur. Ancak tutkunun büyüğü bittiğinde ve muhatabı bunu cesur ve dürüst bir biçimde onunla paylaşmayıp yastık altı yaparak motosikletiyle daha genç ve cazibeli bir sevgilinin yanında nefesi aldığındaysa, aldatılan **metres** yasal evliliğin ona sağlayacağı yapay arınma sürecini kullanmaktan baştan mahrumdur zaten. Eskimiş bir paçavra muamelesine maruz kalmaya da!

Her şeyden önce mal mülk hakkı üzerinden, kendisini aldatan erkeğe karşı kırılan egosunu, mahkeme çarkının bir bakıma sanal olarak sağladığı tamir etme sürecinden mahrumiyettir bu... Karşımıza çıkıp, yelken açtığı yeni aşkı yastık altı yapan kocayı aldatan alçak olarak aşağılamanın, parasından, pulundan hak istemenin, çocuklarını şantaj olarak kullanmanın sanal iyileştiriciliği sadece ve sadece hukuken evli kadınların hakkıdır zira. Sadece yanında aşkını ve tutkusunu getiren kadına ya da erkeğe hukuki hakları asla ve katla vermeye yanaşmaz kapitalizm. Çünkü o çok iyi bilir ki varlığını ve sürdürülebilirliğinin en büyük dayanağını bu resmî

çekirdek aileden almaktadır. Giderek küçük tüketim atölyelerine çevirdiği çekirdek aile ve onun artık patolojik olduğu ayyuka çıkmış çekirdek aile ideolojisinden oburca ve arsızca beslenmekten!

Ancak burada tesadüfen arka arakaya gelen bir önceki yazıma gönderme yaparsam eğer **sadece ve sadece aşkıyla ve tutkusuyla geldiği** saptaması da sorunlu bir söylemdir.

SAF VE ARÎ AŞKIN YERİNİ ALAN EKONOMİK VE SOSYAL TEMSİLİ DEĞERLER...

Çünkü bir çöküş çağı olan günümüzde o saf ve arî duyguların yerini çoktaaan ekonomik ve sosyal konumun getirdiği temsili değerler almıştır. Âşık olunan, evlenilen, sevgili olunan pür değerler yerine onun ekonomik ve sosyal açıdan temsil ettiği değerler silsilesi yani... Ki zaten bu temsili değerlerdir ki o hastalıklı iktidar ve iktidara adanma ilişkisini yaratır ve ilişkinin başlangıcında olduğu gibi bitişini de hastalıklı kılar.

Bu nedenle **Hollande**'in kendisinden çok daha genç olan yeni bir sevgilisinin olduğunu öğrenmesi sonucu soluğu hastanede alan **Valerie Trierweiler**'in duruşu hâşâ aşkla, tutkuyla, başkaldırıyla dolu o arî ve saf ilişkinin epey uzağında durmaktadır bana göre. Tersine o cazibeli tehlikeye, yani iktidara tapınma girdabına kapıldığının hazin bir göstergesidir

Umarım bu iktidara tapınma kültürünün yarattığı adanma ilişkisinin bu hazin finali bir sonraki sevgilinin ve benzeri anaförler içinde kaybolmuş kadınların gözünü açmasına vesile olur.

Tabii ki **"her şey insana dair..."**

Ama bir önceki yazımda değindiğim **temsili değerlere âşık olmakla** başlayarak süreç içerisinde bunun bilincine varmak da var işin içinde. Bunun hesabını çıkartıp arınmasını yaşayıp önündeki yolculuğa daha sağlam bir sırt çantasıyla çıkmak da! Terk edildiğinde bir balıkçıya, bir duvar ustasına, **Lady Chatterley** gibi bahçivana âşık olma cesareti, sağlamlığına sahip olmak gibi...

Her şey insana dair, tabii ki yine...

Ama...

Galiba en sağlam yol **Star Wars**'daki jedalar gibi insandaki arketipsel saflık ve püritenliğe sahip bir anlayışla tutkuya, cinselliğe ve aşka doğru radikal bir yolculuk yaparak kadın erkek ilişkisi üzerinde dağ gibi tortuyu teorik ve pratik olarak temizlemeyi göze almakta...

Bunun savaşını vermekte!

Üstelik bunu iki taraflı yapmakta. Kadın ve Erkek olarak! **Hollande** gibi bir alçaktan eskimiş bir paçavra muamelesi görmenin yarattığı hezimet sonucu **Madam Bovary** gibi heder olmak yerine Âdem Peygamber'e baş kaldıran **Lilith** gibi Kızıldeniz kıyılarında sürgün hayatını yeğlemekte!

Ve de tek başına bırakıldığı çölde muhteşem bir kültle asırları aşarak günümüze dek gelebilmekte! Âdem'e **"Neden sen hep üsttesin de ben alttayım diye başkaldıran"** Lilith gibi olmakta belki?

Zira çöldeki yalnızlıkta kazanılan güçle hiçbir yolculuk yarışamaz...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)